

למעשה

פרשת וישב

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

חנה סגש 21\11

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית

דסתרי, כי אי אפשר להתגדל ולזכות

למלוכה אם לא ישפיל דעתו תחילה.

יש להוסיף לזה מעשה שהיה עם אחד
מטובי המרצים באשדוד (הרב ש ק
שליט"א)

שכאשר להתחיל לעבוד עם אחד
הארגונים הגדולים שמקרבים רחוקים על
ידי הרצאות.

יום אחד הזמינו אותו למסור הרצאה
בעיר ראשון לציון ברחוב שפירא.

ההרצאה הייתה אמורה להיות בשעה
20:00 בעיר ראשון לציון ברחוב שפירא.

ובעיר ראשון לציון ישנם שני רחובות
בשם שפירא. אחד בשם צבי שפירא,
ואחד בשם חיים משה שפירא.

והוא חשב שההרצאה ברחוב חיים משה
שפירא, וזה היה קרוב אליו. ולכן הוא נסע
לשם בעשרה לשמונה.

וכשהוא מגיע קרוב לרחוב התקשרו
לשאל אותו מהאירגון למה עוד לא הגעת.

מבית האסורים יצא למלוך, כלומר
מתחתית הדיוטא תצמח מלוכה, על דרך
(תהלים קיג ז) 'מאשפות ירים אביון' ...

'יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את
אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת
בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דיבתם
רעה אל אביהם', ומבאר הרה"ק ה'חתם
סופר' זי"ע (ד"ה היה הביאו הרב בידרמן
שליט"א בבאר הפרשה וישב תשפ"א) כי
יעקב אבינו שלח את יוסף לרעות
ולהתחבר עם בני הגבירות, אך הם ריחקו
אותו ושלחוהו להיות נער ומשרת אצל בני
השפחות, וזה גופא היה 'דיבתם רעה אל
אביהם' שהם מרחקים אותו כל כך.
משמעו השבטים על כך, הוכיחוהו ואמרו
לו 'המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול
בנו' (פסוק ח), אם אינך מקבל על עצמך
את הבזיונות הללו לא תוכל למלוך עלינו,
כי כלל מסור בידינו, מבית האסורים יצא
למלוך, כלומר מתחתית הדיוטא תצמח
מלוכה, על דרך (תהלים קיג ז) 'מאשפות
ירים אביון' ... ולכן 'ויוסיפו עוד שנוא אותו
על חלומותיו ועל דבריו', כי המה תרתי

למעשה פרשת וישב

הוא ענה להם שהוא עוד דקה אני ברחוב
חיים משה שפירא, ואני יורד שמה.
להרצות כאן.

אמרו לו טעית הכוונה היתה לרחוב צבי
שפירא, ואיך טעית בטח אין לך ג"י פי אס.
להרצאה.

הוא הצדיק ואמר שיש לו מפה ועליה
הוא מסמן לעצמו את המסלול.

והוא כעת יסמן מסלול חדש ויגיע.

מטעם האירגון צעקו עליו איך מרצה
מתנהג בצורה כזו מיושנת, ואין לו ג"י פי
אס.

הוא מאוד נפגע במקום שיעודדו אותו
עוד שופכים לו שמן למדורה.

והוא הרגיש שלא בנוח עם הצעקות
שהוא קיבל.

לכן הוא אמר להם תשמעו אם יש לכם
מרצה אחר להזמין היום, אני חוזר לבית,

ותזמינו אותו, קשה לי לבוא למסור
הרצאה בצורה שכזו.

מהאירגון ענו לו, נראה לך שאם היה לנו
מרצה אחר היינו מזמינים אותך

להרצות!!! נו באמת, רק בגלל שאין לנו אין

המרצה טען אני נמצא שתי דקות לפני
תחילת ההרצאה, ויש לי נושאים אחרים
שיש לי משנה שנונה בהם, ובנוסף אני לא
יודע מתמחה בנושא החינוך אין לי נסיון
בזה הילד לי הכי גדול הוא בן שלוש.

מהארגון ענו לו.

אין מה לעשות אתה חייב למסור על
חינוך ויהיה מה שלא יהיה.

המרצה הבין שאין עם מי לדבר ועל מה
לדבר הוא הבין שרק בורא עולם יכול
לעזור לו.

למעשה פרשת וישב

תמיד הוא הבין שגם בורא עולם עוזר לו
הוא מכין הרצאה ובס"ד היא יוצאת יפה
עכשיו הוא לא הכין כלום כלום.

המרצה סיפר לי שלפני כל שיעור הוא
מנדב סכום לצדקה, ונושא תפילה לבורא
עולם שישים בפיו את המילים הנכונות
לדבר.

אך הפעם הוא נתן כפול לצדקה.

ואיזה תפילה מעומק הלב הוא נשא, הוא
ידע שאם הוא מצליח כאן, הוא מתקדם
ואם לא שם תהיה קבורתו, ואם לא הוא
לא יתקדם לשום מקום.

הוא אמר לה' תראה את הבזיונות שאני
מקבל, אני בא לזכות את הרבים, אנשים
שופכים את דמי, ואומרים לי שאם היה
מרצה אחר לא מזמינים אותי (כאילו אני
רק בלית ברירה מוזמן).

אנא ה' שים לי בפה את המילים הנכונות
להגיד.

אני לא יכול לבד אין לי שום דבר לדבר.

אין לי מישהו אחר שיכול לעזור לי, רק
את ריבונו של עולם.

הוא סיים את התפילה מעומק ליבו.

ובלב כבד הוא נכנס להרצאה.

והוא התחיל לדבר והוא מרגיש איך שה'
שם ממש בפיו את המילים הנכונות.

וזה הייתה הרצאה שהקפיצה אותו
ממרצה סטנדרטי למרצה מיוחד.

אנשים כל כך התלהבו מהרצאה.

וזה גרר שהוא יוזמן לעוד הרבה הרבה
הרצאות.

והוא עצמו לא הכין שום דבר.

כי זה היסוד כאשר אתה פונה באמת
לבורא עולם בתפילה.

אז הקדוש ברוך הוא עוזר לך.

ואם אתה חושב שאתה מסתדר לבד אז
ה' משאיר אותך להסתדר לבד.

ערך המעשים אילו ידע ראובן שהפסוק

וכו' על כתפו היה נושא

"וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתנת פסים". (בראשית לז, ג)

ומפרש בתרגום (שס): וישראל רחים ית יוסף מכל בנוהי ארי בר חכים הוא ליה" ומבואר שיוסף היה התלמיד חכם הגדול ביותר מבין האחים ולכן הוא זוכה להבעת האהבה מאביו, שאף מלמדו את כל התורה שהוא קיבל בבית שם ועבר. וכמו שמפרשים חז"ל בבראשית רבה (פד, ח): "וישראל אהב את יוסף ר' נחמיה אמר שכל ההלכות שמסרו שם ועבר ליעקב מסרן לו".

והבן האהוב והנבחר מביא את דיבתם של שאר אחיו אל אביהם וכדכתיב (בראשית לז, א-ב): "אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם".

ומבארים חז"ל (בבראשית רבה פ"ד, ז) מהי אותה דיבה רעה שאמר יוסף על

אחיו: "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם מה אמרו ר"מ אומר: חשודים הם בניך על אבר מן החי. ר' שמעון אומר: תולין הן עיניהן בבנות הארץ ר' יהודה אומר: מזלזלין בבני השפחות וקורין להן עבדים".

ומחמת כל האהבה וכל אותה רוממות שרומם יעקב את יוסף, נתרבתה השנאה של האחים ליוסף, שנאה שנבעה מפחד שמא אכן יאמין יעקב ליוסף ואז יעשה יעקב להם כמו שעשו אברהם לישמעאל ויצחק לעשיו. ולכן כשבא יוסף לשכם דנים אותו אחיו ופוסקים שיש לו דין רודף החייב מיתה וכדכתיב (בראשית לז, יח): "ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו".

ומקשים התוס' (פרושי התורה לבעלי התוס' עמוד ל): "וא"ת כיון שהיו צדיקים מה עלה בדעתם להרוג אותו?"

ומבארים התוספות: "וי"ל כך היה סברתם, כיון שהגיד שאנו אוכלים אבר מן החי ואנו חשודים על העריות, אם כן הוא מעיד עלינו דבר שחייבים עליהם מיתה,

השכם להרגו".
 אם כן רודף הוא ואנו אומרים הבא להרגך והתורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו".

אולם חששם של האחים מרדיפתו של יוסף לא היה רק חשש של מות בעולם הזה, האחים אף חששו שמא דבריו של יוסף יגרמו לאביהם לדחות אותם לנצח נצחים בעולם הזה ובעולם הבא וכמו שמפרש הספורנו (בראשית לז, יח): "ויתנכלו אותו להמיתו, הנה לשון נכל יורה על המצאה להרע כמו אשר נכלו לכם. אמר שחשבו יוסף בלבם נוכל להמית ושבא אליהם לא לדרוש שלומם, אלא למצוא עליהם עלילה או להחטיאם כדי שיקללם אביהם או יענישם האל יתברך וישאר הוא (יוסף) לבדו ברוך מבנים ובזה הודיע מה היה למו בהיות כולם צדיקים גמורים, איך נועדו לב יחדיו להרוג את אחיהם, או למכרו ולא נחמו על הרעה, כי גם כשאמר אבל אשמים אנחנו על אחינו, לא אמרו שתהיה אשמתם על מכירתו או על מיתתו, אלא על אכזריותם בהתחננו. והנה הגיד הכתוב, כי ציירו בלבם וחשבו את יוסף לנוכל ומתנקש בנפשם להמיתם בעולם הזה או בעולם הבא או בשניהם

וזו הסיבה לשיוון הנפש של השבטים הקדושים, אחרי שהם מורידים את יוסף לבור וכדכתיב (שמות לז, כד-כה): "ויקחהו וישליכו אתו הברה והבור ריק אין בו מים וישבו לאכל לחם".
 ומפרש הספורנו (שם): "וישבו לאכל לחם שלא היה כל זה בעיניהם תקלה או מכשול שימנעם מלקבוע סעודתם, כמו שהיה ראוי לצדיקים כמותם כשאיננה תקלה על ידם".

ולכן כשהחליטו השבטים הקדושים לגזור חרם על מי שיגלה מה שנעשה ליוסף, הם מצרפים עמם את הקב"ה. וכדאיתא במדרש תנחומא (וישב, ב): מה עשה ראובן הלך וישב באחד מן ההרים לירד בלילה להעלות את יוסף ותשעה אחיו יושבים במקום אחר כאיש אחד בעצה אחת להמיתו אמרו נחרים בינינו שלא יגיד אחד ממנו ליעקב אבינו, אמר להם יהודה ראובן אינו כאן ואין החרם מתקיים אלא בעשרה מה עשו שתפו להקב"ה באותו החרם שלא יגיד לאביהם.

אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו".

וראובן מסתתר בהרים וממתין לשעת כושר כדי להערים על אחיו ולהציל את יוסף. ואשר על כן משתבחת לאה אמו של ראובן בגדלותו ובטובת העין שניחן בה בנה. וכדאיתא בגמרא בברכות (דף ז ע"ב): "א"ר אלעזר אמרה לאה ראו מה בין בני לבין חמי (עשיו) דאילו בן חמי אע"ג דמדעתיה זבניה לבכירותיה (עשיו מכר מדעתו את בכורתו ליעקב) דכתיב וימכר את בכורתו ליעקב - חזו מה כתיב ביה (ראו מה כתוב בו) וישטם עשו את יעקב ואילו בני אע"ג דעל כרחיה שקליה יוסף לבכירותיה מניה (למרות שיוסף לקח את הבכורה מראובן בעל כורחו) דכתיב ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו לבני יוסף אפילו הכי לא אקנא ביה (לא קינא ראובן ביוסף) דכתיב וישמע ראובן ויצילהו מידם".

הכרה בערך המעשים כתנאי להתעלות מעל לגדר הטבע

והנה למרות מעלתו הגדולה של ראובן, מאירים לנו חז"ל דרך שהיה על ראובן

כיון שירד ראובן בלילה לאותו הבור להעלותו ולא מצאו, קרע את בגדיו ובכה חזר לאחיו ואמר להם הילד איננו ואני אנא אני בא, הגידו לו את המעשה ואת החרם ושתק. ואף הקב"ה אע"פ שכתוב בו מגיד דבריו ליעקב דבר זה לא הגיד מפני החרם וירדו אחי יוסף עשרה לשבור בר ממצרים ומצאו יוסף חי והתירו את החרם ושמע יעקב שהוא חי וכתוב בו ותחי רוח יעקב אביהם, וכי מתה היתה אלא שחייתה מן החרם ושרתה בו רוח הקדש שנסתלקה הימנו"

ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם

נמצינו למדים שמכירת יוסף לא היתה מעשה פזיז, אלא פסק דין מנומק שהוציאו השבטים הקדושים על יוסף, על היותו רודף אחריהם ומוציא את דיבתם רעה. והנה דווקא ראובן שהיה אמור להיות השונא הגדול של יוסף, דווקא ראובן הבכור שאיבד את בכורתו לטובת יוסף, לא די שאינו מצטרף לאחיו, אלא הוא אף מנסה למנוע אותם מלהרגו וכדכתיב (שמות לז, כב): "ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה

לצעוד בה ואז היה ראובן יכול למנוע את מכירת יוסף וירידתו למצרים וכמו שמפרשים חז"ל בילקוט שמעוני (וישב, רמז קמא): "למדתך תורה דרך ארץ שכשהאדם עושה מצוה יהא עושה אותה בלב שמח. שאילו היה יודע ראובן שהקב"ה כותב אחריו וישמע ראובן ויצילהו מידם, בכתפיו היה טוענו ומוליכו אצל אביו".

הכרה בערך המעשים כתנאי להשלמת מעשה המצוה

חז"ל מוסיפים ומאירים לנו שההכרה בערך המעשים, אינה נותנת לאדם כוח רק להימנע ולמנוע את עצמו מן החטא, ההכרה בערך המעשים מעניקה לאדם את האפשרות להגדיל את עצם מעשה המצוה, לרומם אותה ולהוסיף בה פארות ופירות. וכדכתיב (שמות ג, ט-י): "ויאמר ה' ראה ראיתי את עני אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאובו. ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים".

הקב"ה מבהיר למשה רעיא מהימנא את מצבם העגום של ישראל ולמרות את משה מסרב ללכת ולגאול את ישראל. וכדכתיב (שמות ד, יג): "ויאמר בי ה' שלח נא ביד תשלח"

את סיבת הסירוב של משה. מפרש רש"י (בפרק ד, פסוק י' ד"ה גם מתמול): וכל זה (כל הסירוב של משה הוא בגלל

חז"ל מלמדים אותנו שכאשר האדם עושה מצוה, עליו לעשות את המצוה בלב שמח, והלב השמח אינו רק עניין חשוב ותוספת הידור אלא תנאי להתקדמות ולהתעלות. אילו היה יודע ראובן שהקב"ה כותב אחריו וישמע בני ראובן ויצילהו מידם, אם היה ראובן יודע וחש שמעשיו, דיבוריו ומחשבותיו אינם בני חלוף, אלא הם יכתבו בתורת ה' לנצח נצחים, ודאי שאז היה ראובן מתמלא בכוחות עצומים ובעמידה איתנה והיה עולה בידו לנצח גם את אחיו הגיבורים הקדושים, שהיו בטוחים בצדקת דרכם, גם נגדם היה יכול ראובן לעמוד ועל ידי כך בזכות ההכרה ברום מעשיו, בהשפעתם ובחשיבותם

ומפרש רש"י (בד"ה וראך ושמח בלבו):
 "לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך
 שאתה עולה לגדולה".

משה סרב ללכת ולגאול את ישראל
 מהחשש שמא התמנותו למושיען של
 ישראל תגרום חלישות הדעת כל שהיא
 לאחיו אהרון, עד שהקב"ה מגלה לו
 שאהרון ישמח שמחה גדולה בגדולתו של
 אחיו. ולכן זכה אהרון ועל לבו הטהור,
 ששמת בגדולתו של אחיו ניתנו החושן
 והאפוד. וכדאיתא במדרש תנחומא
 (שמיני, ג):

"אמרו זכרונם לברכה כל שבעת הימים
 שהיה משה בסנה אמר לו הקב"ה לך
 בשליחותי, והוא אומר לו שלח נא ביד
 תשלח א"ל משה בי אדוני בייא אתה
 מעביר עלי (זעקה קובלנה צער ודוחק
 אתה גורם לי - עיין רש"ל יומא סט ע"ב,
 ורמב"ן בראשית מג, כ. ובפירוש עץ יוסף
 למדרש תנחומא) שאחי גדול ממני ואני
 הולך לפרעה אמר לו הקב"ה חייר
 שאמרת כראוי שהוא גדול ממך ואעפ"כ
 וראך ושמח בלבו. אמר רבי שמעון בן
 יוחאי אמר הקב"ה אותו הלב ששמח

שלא היה רוצה ליטול גדולה על אהרון
 אחיו שהיה גדול ממנו ונביא".
 והקב"ה מפציר במשה שבוע שלם כדי
 שיסכים ללכת ולגאול את ישראל וכדאיתא
 בשמות רבה (ג, יד): "אמרו חכמים ז' ימים
 קודם היה הקב"ה מפתה למשה שילך
 בשליחותו ולא שם היה רוצה לילך, עד
 מעשה הסנה, הה"ד לא איש דברים אנכי
 - חד, ויום אחד) מתמול - שנים, (ימים)
 גם - ג', (ימים) משלשום - ד', (ימים) גם
 - ה', (ימים) מאז - ו', (ימים) דברך - ז'.
 (ימים).

וראך ושמח בלבו

ומבואר שכבר שבוע קודם מעשה
 הסנה, התגלה הקב"ה למשה והיה מפתה
 למשה שילך בשליחותו לגאול את ישראל.
 ומשה מסרב עד שהקב"ה מבטיח לו
 שאהרון אינו מצטער ואף שמח בזה
 שמשה נבחר להיות גואלם של ישראל
 וכדכתיב (שמות ד יד): "ויחר אף ה' במשה
 ויאמר הלא אהרון אחיך הלוי ידעתי כי דבר
 ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך
 ושמח בלבו".

בגדולת זה, וזה בגדולת זה, תדע לך שכן אתה מוצא בשעה שאמר לו הקב"ה למשה ועתה ולכה) ואשלחך אל פרעה, א"ל משה שלח נא ביד תשלח, את סבור שמא עיכב משה שלא לילך, לא עשה אלא כמכבד לאהרן, אמר משה עד שלא עמדתי היה אהרן מתנבא להם, שמונים שנה, הוא שנאמר ואודע להם בארץ מצרים, ועכשיו אני בא להם בתחום אחי שיהא מיצר, לך לא ביקש משה לילך, א"ל הקב"ה אהרן אחיך אינו מיצר בדבר הזה אלא ישמח תדע לך שהוא יוצא לאנפטי שלך, שנאמר הנה הוא יוצא לקראתך וראה ושמח בלבו לא בפיו בלבד אלא בלבו, לבו יותר מפיו, וראך ושמח בלבו".

ומייד כאשר משה מסכים ללכת ולגאול את ישראל נגלה ה' אל אהרן ומצוה עליו ללכת לקראת משה כדי שמשה אכן יראה את השמחה ששמח בו אהרן וכדכתיב (שמות ד, כז): "ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשו בהר האלהים וישק לו".

בהתבוננותנו זו אנו רואים את אהרן בפסגה של טהרת הלב, כשהקב"ה הבוחן

בגדולת אחיו ינתנו אבנים טובות עליו שנאמר ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו".

ובזכות אותה טובת עין, בזכות אותה אהבה שהיתה בין משה ואהרן זכו משה ואהרן שעליהם דורשים חז"ל את הפסוק – "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד". וכדאי אתא במדרש תנחומא (שמות, כז): "מי יתנך כאח לי, כאיזה אח, את מוצא מתחילת ברייתו של עולם ועד עכשיו האחין שונאין זה לזה, קין שנא להבל והרגו, שנאמר ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגו, ישמעאל שנא ליצחק, שנאמר ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק, ואין מצחק אלא שביקש להרגו, שנאמר יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו, ועשו שנא ליעקב שנאמר ויאמר עשו בלבו וגו', והשבטים שנא ליוסף שנאמר וישנאו אותו, וכאיזה אח אמרו ישראל כמשה ואהרן, שנאמר הנה מה טוב ומה נעים וגו', שהיו אוהבים זה לזה, ומחבבים זה לזה, שבשעה שנטל משה את המלכות, ואהרן כהונה גדולה, לא קנאו זה לזה, אלא היו שמחים, זה

הכרה בערך המעשים כזרז לתוספת הידור והתעלות

וממשיכים חז"ל ללמדנו, שהחיוב להכיר ולהעריך כל פרט וכל מעשה והחיוב להכיר בערך המעשים, לא רק יגרמו לאדם להימנע מן החטא ולהוסיף בשלמות המצוה, אלא אף ירוממו את האדם לדרגות גבוהות כל כך ויהיה מעשה המצוה אהוב וחשוב עד שגם במקום בו מצד הדין הוא יהיה פטור מכל מקום הוא יחפוץ להוסיף עוד ועוד תוספות ופארות במצוה. וכדכתיב (רות ב, א-ג): "ולנעמי מידע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז. ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו. (היכן שירשה לי בעל השדה ללקט - רש"י) ותאמר לה לכי ביתי ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקצרים ויקר מקרה חלקת השדה לבעז אשר ממשפחת אלימלך".

ובועז רואה שרות היא בעלת מעלה ולכן הוא שואל בועז את נערו לזהותה וכדכתיב (רות ב. ה): "ויאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת".

לבנות וכליות מעיד שלא היתה שום קנאה ולא היה שום צער בלבו של אהרון על שאחיו הצעיר בא בתחומו ומקבל את התפקיד הנכסף ביותר. ולא האור החמר עוד אלא שהוא אף שמח בכל לבו על שמשה נעשה מושיעם וגואלם של ישראל. אולם אף על פי כן חז"ל מלמדים אותנו שאהרון יכל להגיע ואף היה עליו להגיע לפסגה גבוהה יותר ונעלית יותר וכדאיתא שם בילקוט שמעוני (וישב, רמז - קמא): "אילו היה אהרון יודע שהקב"ה כותב עליו וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו - בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו",

אמנם אהרון שמח בלבו שמחה גדולה ולא היה בלבו שום טינה, קנאה או צער, אולם אם היה אהרון מכיר ויודע שאותו הרהור ומחשבה של שמחה יהיה חלק מתורת ה' לנצח, היה אהרון מתבונן יותר, משתדל יותר ומביע את השמחה שבלבו בכל הכוח עד שהיתה השמחה פורצת ואף באה לידי ביטוי במה שהיה יוצא לקראת אחיו בתופים ובמחולות, כשמחת יום טוב ממש.

ומפרשים חז"ל (רות רבה ד, ו): "למי הנערה הזאת, ולא הוה חכים לה אלא כיון שראה אותה נעימה ומעשיה נאים התחיל שואל עליה: כל הנשים שוחחות ומלקטות (ואין בזה משום צניעות) וזו יושבת ומלקטת. כל הנשים מסלקות כליהם (מגביות שולי בגדיהן) וזו משלשלת כליה, כל הנשים משחקות עם הקוצרים וזו מצנעת עצמה, כל הנשים מלקטות בין העמרים וזו מלקטת מן ההפקר".

וכשמתוודע בועז לזהותה של רות ולמעלתה, הוא מקרב אותה מבקש ממנה להמשיך ללקט בשדותיו ואף מזמין אותה לאכול עמו. וכדכתיב (רות ב, ו) "ויאמר לה בעז לעת האכל גשו הלאם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחומוץ ותשב מצד הקצרים וצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר".

ואותה צביטת קלי היתה מעט מן המעט וכמו שמפרשים חז"ל (רות רבה ה.ו): "ויצבט לה קלי קליל זעיר בשתי אצבעותיו" (בועז נתן לרות קליל זעיר, דהיינו כמות מועטת של שעורים שאפשר

לאחוז אותן בצביטת שתי האצבעות)

ורבו הדיעות והביאורים במהותו. מבלי

ויש להוסיף מש"כ בזה הרב יעקב ישראל ביפוס שליט"א בספרו ילקוט לקח טוב (חיים של תורה ב עמ' נח) סיסמת בני עלייה - "עלה נעלה כי יכול נוכל לה"

"אין לי כח", "לא בשבילי", "איני מסוגל", ביטויים אלה ואחרים נשמעים השכם והערב בכל תקופה, בכל מקום, בכל שעה ובכל ענין. רבים מאתנו חשים לעתים קרובות למדי, כאילו הגיעו אל קצה גבול היכולת במילוי חובות ומשימות המוטלות עליהם, ונעצרים מלכת, דוגמת מכונית שאזל לה הדלק. אולם בעוד שחוסר הדלק במיכל הינה מציאות הניכרת לעין, מידת יכולתו האמיתית של האדם נסתרת מעין האדם. אי-לזאת, הקביעה "אין לי כח", "לא בשבילי", "איני מסוגל", רחוקה בדרך כלל מלשקף את המצב האמיתי, עד שאפשר לקבוע בודאות, שברובא דרובא של המקרים אין הצדקה לעצירת האדם מלכת בתואנות דלעיל.

חטא המרגלים, סוגיא עמוקה היא, ורבו הדיעות והביאורים במהותו. מבלי

להכנס בין ההרים הגדולים שדנו בענין, אפשר לתמצת את הויכוח שבין כלב לבין שאר המרגלים בציטוט שני משפטים קצרים - כלב אמר: "יעלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה" (במדבר יג), והם אמרו: "לא נוכל לעלות" (שם). מחלוקת זו מציגה בפנינו את שני צידי המטבע בנושא הערכת היכולת, וזוהי עבורנו הזדמנות נאותה לדון בענין חשוב זה, הנוגע לעבודת ה' על כל פרטיה.

כיצד מתמודדים עם תחושת חוסר האונים? מה הם המניעים ליאוש ולרפיון החוסמים את דרכם של רבים בעבודת ה'? וכן מה הם הדרכים להחלץ מהמסגרת הצרה של "לא נוכל לעלות", ולהימנות על בני עלייה החורתים על דגלם: "עלה נעלה... כי יכול נוכל לה"? על שאלות אלו ננסה להשיב בעז"ה בשיחה שלפנינו, הבנויה על יסוד דברים מהספר "אחת שאלתי" ("ח"א פ"ג) להגרי"י יוזעף שליט"א.

הנסיון הגדול

תגובתנו לעובדה זו, יכולה להביא אותנו אל אחת משתי המסקנות הבאות: מצד אחד יש מקום לומר שאם עבד נאמן כמשה אומר "לא אוכל", הוא בודאי משקף בכך את המציאות האמיתית ויש לקבל את דבריו ללא פקפוק. מאידך, יתכן להסיק מכאן שאם משה יכול להתבטא כך, קל וחומר שאר כל בני האדם. אולם מדברי

את הביטוי "אינני יכול", אנו מוצאים אפילו בפי אדם שלם כמשה רבינו ע"ה.

המדרש אנו למדים, שאף אחת משתי מסקנות אלו אינה נכונה.

הרמב"ן (שם פסוק יז) מביא את דברי המדרש: "משל למלך שמסר פרס

לשומר, ונתן לו שכר השמירה. אחר זמן אמר לו השומר: איני יכול לשמרו כולו

לבדי, הבא עוד אחרים שישמרו עמי. אמר לו המלך: נתתי לך הפרס שלי לשמרו,

וכל פירות שמירתו נתתיו לך, ועכשיו אתה אומר לי הבא עוד אחרים שישמרו עמי:

הריני מביא אחרים שישמרו עמך, והוי יודע שאין אני נותן להם שכר שמירה

משלי, אלא מתוך שכר שנתתי לך, משם הם נוטלין שכרן. כך אמר לו הקב"ה

למשה: אני נתתי לך רוח ודעת (בתנחומא הגירסה: "וכח") לפרנס את בני, ולא הייתי

מבקש אחר, כדי שתתייחד אתה באותה השמירה. ועכשיו אתה מבקש אחר? תדע

שמשלי אינן נוטלים כלום, אלא "אצלתי מן הרוח אשר עליך ושמת עליהם". ואף על

פי כן לא חסר משה כלום". למדנו כאן שאמנם משה טען שאין לו

הכוחות, אך הקב"ה לא קיבל בריו וטען כנגדו: "אני נתתי לך רוח ודעת (וכח)

לפרנס את בני". הרי לנו עדות נאמנה של בורא העולם, שאכן ניתנו למשה רבינו כל

הכוחות הנדרשים למשא העם. נמצא, איפוא, שמשה ששיער בנפשו "לא אוכל...

כי כבד ממני" באמת טעה בענין זה בהערכת גודל כוחותיו. ולא זו בלבד, אלא

שאחר כך האציל הקב"ה מהכוחות שהיו טמונים בו לכל שבעים הזקנים. כמו

שאומר המדרש: "תדע שמשלי אינם נוטלים כלום", הרי שהכוחות שהיו לו,

הספיקו לכל שבעים זקני ישראל! ומשה עצמו לא הבחין בכוחות עצומים אלה שהיו

בו: ועיין ברמב"ן (פסוק טז) שענין מספר שבעים של הזקנים (סנהדרין גדולה) הוא

ענין של כלל כל הדעות והכוחות כולם (עיין שם). יוצא מדבריו שמשה רבינו כלל

בקרבו את כל הדעות והכוחות של הבריאה כולה, ואף על פי כן לא ידע על

כך!

מוכח מכאן שהכרת אדם את גודל כוחותיו, מוסתרת ממנו בכוונה תחילה ;

שאם לא כן, אינו מובן כיצד האדם הגדול ביותר בעולם, איש האלקים ואדון

הנביאים, לא יכיר את כוחותיו, הסתר זה

הוא אולי הנסיון הגדול ביותר מבין נסיונות האדם בעולם הזה. (עוד יבואר להלן בשם הגר"א שהיצר מפתה את האדם בענין זה). המסקנה המתבקשת היא, שעל כל אדם לדעת בבירור שהקב"ה העניק לו כוחות עצומים, כוחות שהוא אינו חש בהם כלל, כמו שמשה רבינו לא הכיר במה שנתן לו הקב"ה הרוח ודעת וכח לפרנס את ישראל.

למדנו כאן שמן השמים מנסים כל אחד ואחד, על ידי שמסתירים ממנו את ההכרה האמיתית ביכלתו ובכוחותיו. מתוך כך נוצרת באדם תחושה מדומה כאילו הוא אינו מסוגל ואינו יכול, בה בשעה שאצורים בו כוחות גדולים ועצומים. הנסיון הוא באיזו דרגה של קושי יעצור האדם מלכת ויאמר "לא אוכל". המרגלים אמרו זאת, כפי שיתבאר לקמן, ממש בתחילת הדרך, במצב שבו עדיין יכלו לעמוד בנקל על טעותם. בני אדם אחרים משקיעים מאמצים ומאמינים ביכלתם, אך גם הם מגיעים במוקדם או במאוחר לתחושה של קצה היכולת, ואומרים: "עד כאן!". משה רבינו בודאי העפיל לפסגות הגבוהות

ביותר, ואולי פעל ועשה יותר מכל אדם אחר, אך כאן בענין הנהגת העם, הוא נכשל ואמר "לא אוכל". יש בדברים אלה תביעה גדולה ועידוד עצום גם יחד. התביעה היא, הדרישה למצות את היכולת הגנוזה בכל אחד ואחד. עם זאת, יש כאן כאמור עידוד גדול מאד לכל אדם, גדול וקטן - דע שסיכויך לעלות ולהתעלות גדולים ביותר, אם רק תשכיל להכיר ולנצל את כוחותיך הגדולים! ומתוך הדברים יוצאת קריאה של חיבה אל ההמון כולו: אל תתנו לחוסר ההכרה בכוחותיכם לערפל את חושיכם ולהפיל אתכם בתרדמה! אל תשפילו עצמכם ואל תאמרו איננו מסוגלים! כי בכל אחד טמונים כוחות ואפשרויות של עלייה והצלחה, וחובה על כל אחד לשנן תמיד את דברי כלב: "עלה נעלה... כי יכול נוכל לה".

טענת כל באי עולם

אם נרצה לעמוד על מידת שכיחותו של הנסיון הגדול בענין הערכת היכולת והכוחות, הרי לנו עדות מהימנה בענין זה של אליהו הנביא. עדותו מובאת במדרש

על הפסוק "כי קרוב אליך הדבר מאד, מצד שני. האם אפשר לצייר לנו מצב כזה? בפוך ובלבבך לעשותו" (נצבים), וממנה אבל הלא כן הוא!

אנו יכולים להיווכח מה רבים המה ועתה נחזה נא דברי אליהו הנביא הנכשלים בנסיון זה. בדבריו מונח גם יסוד (נצייר שבא והתגלה למי משלנו וגילה לדרך שבה אפשר להתמודד עם הנסיון הזה, ולהנצל מפח יוקשים.

נעתיק כאן את דברי המדרש, כפי שהביאם הגרא"א דסלר זצ"ל באיגרת שכתב לאביו (מכתב מאליהו ח"ג, עמ' 309). ...אמנם כן, בל אוכל להתאפק מלרשום דבר נפלא, מה שמצאתי בילקוט פרשה זו (פרשת נצבים), מעשה מאליהו הנביא, והוא חיזוק גדול לבל נוכל להשתמט בעבודת הלב, אם גם נהיה באיזה מצב שנהיה.

ומה נפלאים, הפלא ופלא, בזה דברי הו"כ הקצרים. כי כלום ראינו אשר יצטרך האדם להתחזק שירצה ויכסוף להרויח, ומה גם להנצל מחרפת רעב? ובעבודת ה' יתברך כן הוא שנצטרך לעשות הכנות, והכנות להכנות. ואז כולי האי ואולי יהיה צומח מכל זה קצת "רצון" להתעשר מצד אחד, ולהציל את עצמו מתכלית האבדון מצודות ותשליכם לים ותעלה הדגים מן

הים? אמר לי: בינה נתנו לי מן השמים. אמרתי לו: מה ליטול פשתן ולארוג מצודות

ולהשליכהו לים להעלות בה דגים מן הים נתנו לך דעה ובינה מן השמים, לדברי תורה שכתוב בהם 'כי קרוב אליך הדבר מאד' - לא נתנו לך דעה ובינה מן השמים! מיד הרים קולו ובכה (כל כך), עד שאמרתי לו: אל ירע לך, שכל באי עולם משיבין תשובה זו, אבל מעשיהם יהיו מעידים בהם".

אם באנו לנתח דבר זה לנתחיו - נורא ואיום הוא, האיש היה לו גילוי אליהו. ומבכייתו, עד שהוכרח אליהו ז"ל לפייסו, נראה את מדרגתו, ואף על פי כן חרץ אליהו את משפטו כי הלעיג והתלוצץ על

דבריו. ודבר אחד מתשובותיו מספר לנו אליהו הנביא, והוא שעל טענתו מה תשיב ליום הדין, השיב שתחסר לו היכולת (נחפשה נא במחשבותינו, ונמצא הרבה הרבה ממין זה. ודווקא בעת שלימוד המוסר או ההתבוננות פועלים קצת, תיכף באה מחשבה, כמו תשובה מפנימיות הלב, ודווקא בעינינים שלקינו בהם הרבה: ועתה לו יכולנו, הרי היינו שואלים את אליהו ז"ל: איה הוא הפתח אל הדרך הקרובה כל-כך, שהרי בעינינו נראה כי עשרות ומאות פעמים נשתדל, ומאומה לא עלה בידינו, רחמנא ליצלן, ולא נראה ח"ו שום פתח ומבוא. אבל על זה כבר השיבה לנו התורה בעצמה: "בפיך" (בלימוד) "ובלבבך" (השבה על הלב) - זה הוא

הפנתח המיוחד אשר תיכף סמוך לו
"לעשותו".

נורא הדבר להשתומם עד כמה גילו לנו
את כל הסודות הנצרכים לנו – כל-כך
בפשטות, ועוד, בא אליהו ז"ל והראה לנו
באצבע על פסוק זה, כי פה היא התשובה
היחידה על שאלת כל באי עולם. ומעתה

מה יחסר לנו? הלא אך ורק לגשת ולאכול.

הרי דבר זה אך בנו הוא תלוי. נורא הדבר
ומי יכילנו. האם יש עוד להסתפק
באמיתות תורת המוסר, וההכרח, ממש
הכרח, ללמוד מוסר בכל יום!

שהדברים נמצאים בפינו ובלבבנו?
מבאר ה"אור יהל": האדם מורכב,
כידוע, משני כוחות מנוגדים – גוף ונשמה.
המשכיל להשליט את הנשמה על הגוף,
יכול להגיע להשגה גבוהה יותר
מהמלאכים. לעומתו, המשליט את הגוף
על הנשמה, ח"ו הם כשל בהמה. נמצא
שהאדם מכיל בקרבו שני קצוות,
שהמרחק ביניהם הוא כרחוק שמים
מארץ. לפי זה יובן שכל זמן שהאדם מפנה
עורף להכרה בגודל ערכו של העולם
הרוחני, עולם זה הינו רחוק ממנו מאד -
בשמים. אך עם זאת פונה התורה ואומרת
לאדם: דע "כי קרוב אליך הדבר מאד", אם
רק תמשיל את הרוח על החומר. אם לא
תעשה זאת, אלא הגוף ימשול בך, אזי
אמנם בשמים היא. נמצא שהכל נתון ביד

כאשר נוסף להתבונן בפסוק "לא
בשמים היא... ולא מעבר הים... כי קרוב
אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבבך לעשותו"
(שם), נמצא עצות נוספות כיצד "להזיז"
את גבול היכולת שלנו ולהכיר יותר את
כוחותינו. הגר"ל חסמן זצ"ל מאיר את
דברי הפסוק בספרו "אור יהל", ואלו
דבריו: כאשר רוצים לציין קרבתו של דבר
מסויים על ידי הדגשת אי-ריוחוקו, מקובל
לנקוט בכל מקרה מידת מרחק שהיא
יחסית לקירבת הדבר. "לא בשמים היא

עצת היצר

עצת היצר

האדם עצמו, ממש "בפיך ובלבבך לקיים מצוות ה' יתברך, כי הוא דבר שאינו לעשותו!" ומה שעליו לעשות הוא - להשליט את נשמתו על גופו.

דברי ה"אור יהל" יכולים להיות הדרכה לעבודה בנושא הנידון בשיחה זו. כל זמן שהאדם נשלט על ידי כוחות הגוף והחומר, מגמת פניו היא לבקש נעימות ומנוחה. ממילא, כאשר הוא "תקל בקושי מסויים בעבודת ה'", הוא ימהר להסיק שציוו" התורה הנדרשים ממנו הם "בשמים" ואין ביכלתו לקיים. לכן העצה היא שיפנה מבטו ומגמתו להשליט את הנשמה על הגוף, ואז יראה ש"קרוב אליך הדבר מאד". או אז יפרוץ את מחסום ה"איני יכול", וייווכח לדעת שהוא מסוגל להרבה יותר ממה שתיאר לעצמו. כי

דברי הגר"א הינם ידיעה חשובה ביותר! בעקבותיהם מתברר שאל זר שבקרבתו, דוחף אותנו אל המחשבה המוטעית הזו. כאשר אדם מודע לכך שאחרים גוררים אותו לדבר מסוים, הוא מתעורר להתנגד לכך. אז הוא מגלה את השקר הגדול, ומשנה את השקפתו באשר ליכולת שלו. בכך הוא עולה על הדרך האמיתית בעבודת ה', הדורשת מהאדם לשנס מתניו ולהאמין ביכלתו.

אמונה ביכולת

המלחמה ברוח הרפיון על ידי הידיעה שזוהי עצת היצר, היא בחינה של "סור מרע". כנגד זה נוכל גם לעסוק בביצור האמונה בכוחנו וביכלתנו לבצע את הנדרש מאתנו, בבחינת "עשה טוב". ההגיון הפשוט אומר שיש לאדם כוחות גדולים ועצומים, וכי אפשר לחשוב

התורה אינה מצוה על האדם דברים שאינו יכול לבצעם, ופשוט הוא ש"בפיך ובלבבך לעשותו".

דוקא בנקודה זו מתאמץ היצר ביותר, כמו שלמדנו במשנתו של הגר"א: "גילתה לנו התורה כי כל טענות היצר המה שנים למשפחותם: בתחילה הוא בא אל האדם בטענה זו שאי אפשר בשום אופן לאדם

על זה השיב לו רבא: "אנן דסגינן בשלימותא, כתיב בן תומת ישרים תנחם", ופירש רש"י: "התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו". כלומר, ברור לנו שכל מה שנדרש מאתנו בעבודת ה', הוא בהישג ידינו, ובאפשרותנו לעשותו. אף אנו, ממשיכי דור מקבלי התורה, חייבים להיות משוכנעים ביכולתנו לעשות את כל המוטל עלינו.

מוסרים בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל ביאור נפלא על הפסוק: "אדם ביקר ולא יבין, נמשל כבהמות נדמו" (תהלים מט). כידוע, הסוס הינו בהמת עבודה בעלת כח רב, והוא משמש את האדם בהובלת משאות וכדומה. והנה למרבה הפלא, האדם שכוחו דל, רודה בו ומעביד אותו. ואם ישאל השואל מדוע אין הסוס מתמרד, הלא כוחו רב עמו להשיב לבעליו מנה אחת אפיים על הצלפות שוטו ועל רדייתו בו? תהא התשובה: כפי הנראה אין הסוס מודע לכוחות הגלומים בו, שכן אילו ידע בודאי היה קם על בעליו. לפי זה יוסבר הפסוק: "אדם ביקר" - יש לו נשמה יקרה

אחרת? הרי כל תכלית חיינו היא לעבוד את בוראנו, ולעבודה זו דרושים כוחות. אם כן, היעלה על הדעת שהקב"ה דורש מאתנו עבודה מבלי לתת לנו את כל הכלים הדרושים לבצעה? הלא בכל בוקר אנו מברכים "שעשה לי כל צרכי", על שניתנו לנו הכוחות והכלים כדי לעבוד את ה'. בודאי לא נגרע חלקנו מכל בעלי החיים הנוצרים עם הכשרונות, הכוחות והטבעים הנצרכים להם לפי מצבם ותפקידם בעולם. האם יעלה על הדעת שדוקא לאדם שהוא נזר הבריאה ותכליתה, לא ניתנו הכוחות לעמוד בתפקיד שעבורו הוא נברא!!

זהו למעשה תוכנו של "נעשה ונשמע", המהווה התחייבות לעשות את דבר ה' בכל מצב. כנגד זה יצא הצדוקי בראותו את הדם מבצבץ מבין אצבעותיו של רבא בשעת לימודו (שבת פח.), ועל זה אמר לו: "עמא פזיזא... ברישא איבעי לכו למשמע, אי מציתו קבליתו, ואם לאו לא קבליתו". משמעות דבריו: קיבלתם על עצמכם דבר שהוא מעבר לקצה היכולת שלכם!

סמויים. הכוחות הסמויים אינם מתגלים אלא בשעת מצוקה, כגון בעת שריפה. מתוך הרצון להנצל ולהציל, אדם מסוגל לפעול בזריזות גדולה מאד ולשאת משאות כבדים הרבה יותר ממה שהוא מסוגל לשאת בזמנים רגילים. אצל ר' מאיר שמחה, סיים "עונג יום טוב", תמיד היתה שריפה! כלומר, הוא היה ממצה בכל עת את כל כוחותיו, גם כוחות שאצל אדם רגיל הם סמויים וכבוים.

נחתום פרק זה בדברי המקנה (בהקדמה). הוא מביא את הקושיא הידועה של התוס' בסנהדרין (ז. ד"ה אלא) שלכאורה יש סתירה בין דברי הגמי האומרת שם שתחילת דינו של אדם אינו אלא על דברי תורה, לבין דברי הגמ' בשבת (לא.) שהשאלה הראשונה שנשאל אדם בדינו היא "נשאת ונתת באמונה", ורק אחר כך שואלים אותו "קבעת עתים לתורה". וביאר בדרך דרוש, שגם שאלת "נשאת ונתת באמונה" עוסקת בתלמוד תורה. דהיינו: שואלים את האדם האם נשא ונתן בתורה גם במצב שהיה זקוק לאמונה שיצליח לבסוף - האמונה שברוב

וגנוזים בו כוחות גדולים למלא את רצונה הזך של נשמתו, "ולא יבין" - והוא אינו מודע למה שטמון בו. "נמשל כבהמות נדמו" - דומה הוא לבהמה שמושל בה האדם אף שהוא חלש ממנה, והיא אינה מודעת לכוחות שבה.

פעם אחת פנה האדמו"ר מצאנז צ"ל אל אחד מחסידיו, ושאלו אם הוא מוכן להרתם למשימה מסוימת. השיב לו האישי: אעשה ככל יכולתי. אמר לו האדמו"ר: אין לך מושג על גודל ההתחייבות הטמונה בדבריך. הנה אני, המשיך האדמו"ר, לפני תקופת השואה הייתי אדם חלוש ביותר, עד שלעתים היו צריכים לעזור לי לשאת ספר. אחר כך הגעתי למחנות העבודה של הגרמנים ימ"ש, ושם גליתי שלמרות חולשתי אני מסוגל לשאת אבנים גדולות ומשאות כבדים. אי לזאת, כאשר אתה אומר "ככל יכולתי", אתה חותם בזה על "שטר" גדול. כי אינך יודע מה רבה היכולת הטמונה בך. מספרים שכאשר נתבקש בעל "עונג יום טוב" להגדיר את מעלת "אור שמח", אמר: לכל אדם יש כוחות גלויים וכוחות

הימים יזדכך שכלו להבין אמיתה של תורה, כמו שאמרו "יגעת ומצאתי תאמין".

מה נפלאים ומתוקים הדברים! תובעים מהאדם להאמין שניתנו לו כל הכוחות לידיעת התורה, אם רק יתיגע בה. והיא השאלה הראשונה בדינו! אותה אמונה היא אמונת "תומת ישרים תנחסי, והיא יסודה של "נעשה ונשמע".

זוהי, איפוא, העצה השניה - על האדם להגיע להכרה שאצורים בו כוחות גדולים. עלינו לזכור שהיצר מנסה לרפות את ידינו, ועל ידי כך נוצרה טענת כל באי עולם. אולם אם נשנן לעצמנו השכם והערב: "עלה נעלה, כי יכול נוכל לה", בזאת גופה נגלה כוחות, ונעלה במסילה העולה בית א-ל.

כך ראינו אצל כלב והמרגלים. כלב הכריז: "עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה" הוא האמין ביכולת. יתירה מזו, רש"י מוסיף: "אפילו בשמים, והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו. כלב אינו רואה כל מגבלה או מעצור, הוא בטוח שאת כל מה שיצוה ה' אפשר לבצע. אלא שעדיין צריך להבין, סוף סוף איך יתכן להגיע השמימה! הרי לכאורה דבר זה באמת בלתי אפשרי? אלא, ודאי הביא כלב בחשבון את הסייעתא דשמיא שתבוא לאדם המאמין ביכולתו למלא דבר ה'.

לפיכך היה בטוח שאם יצוה ה' לעשות סולמות לעלות לשמים, תנתן לו גם סייעתא דשמיא לבצע משימה זו, אף על פי שהיא נראית בלתי אפשרית.

המאמין ביכולת זוכה לסייעתא דשמיא לגילוי כוחותיו

כל העצות והדרכים להגיע להכרה ביכולת, הינן בגדר השתדלות. עיקר ההצלחה תבוא כמו בכל דבר, על ידי סייעתא דשמיא. כאשר האדם יעשה את שלו, תחול עליו ברכת ה' שתסייע לו בגילוי

המאמין ביכולת זוכה לסייעתא דשמיא לגילוי כוחותיו

כל העצות והדרכים להגיע להכרה ביכולת, הינן בגדר השתדלות. עיקר ההצלחה תבוא כמו בכל דבר, על ידי סייעתא דשמיא. כאשר האדם יעשה את שלו, תחול עליו ברכת ה' שתסייע לו בגילוי

המאמין ביכולת זוכה לסייעתא דשמיא לגילוי כוחותיו

כל העצות והדרכים להגיע להכרה ביכולת, הינן בגדר השתדלות. עיקר ההצלחה תבוא כמו בכל דבר, על ידי סייעתא דשמיא. כאשר האדם יעשה את שלו, תחול עליו ברכת ה' שתסייע לו בגילוי

המאמין ביכולת זוכה לסייעתא דשמיא לגילוי כוחותיו

"ועוד כדי לסמוך מעשה אשתו של פוטיפר למעשה תמר, לומר לך מה זו לש"ש אף זו לש"ש, שראתה באיצטרלוגין שלה שעתידיה להעמיד בנים ממנו וכו'. (רש"י). שואל הגר"א לאפיאן זצ"ל כיצד יתכן ששתייהן התכוונו לשם שמים, ובכ"ז תמר נשארה הצדקת הברוכה בפי כל ומשיח בן דוד יוצא ממנה, ואילו אשת פוטיפר אשר ג"כ נתכוונה לש"ש נקראת "ארורה", פרוצה, רשעה וכו'.

וביאר מו"ר זצ"ל בספר "לב אליהו" (הובא בילקוט לקח טוב עמ' רמג) שסוף מעשה של שתיהן מלמד על המחשבה תחילה. אצל תמר מצאנו שאחרי שנחשדה בזנות ויהודה אמר הוציאוה ותישרף, לא עשתה מאומה כדי להודיע שהיא הרה מיהודה, כמבואר ברש"י על הפסוק "היא מוצאת להשרף וגו'" וז"ל: "לא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת, אלא "לאיש אשר אלה לו", אמרה: אם יודה – מעצמו יודה; ואם לאו - ישרפוני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו ינוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים." (סוטה

י, א)."

המרגלים השיבו לכלב ואמרו: "לא נוכל לעלות", הם לא האמינו ביכלתם, ואף כפרו ביכולת ה' לעזור להם. לכן הוסיפו ואמרו: "כי חזק הוא ממנו" - "כביכול כלפי מעלה אמרו" (רש"י). ומכיון שחשבו שאינם מסוגלים, הוציאו דיבת הארץ רעה כדי להצדיק את תחושתם. בכך איבדו את כל שלושת האמצעים לביצור האמונה ביכולת; היצר הטעה אותם, והם לא האמינו בכוחם, ואף לס"ד לא "חלו כי כפרו ביכולת ה' להביאם אל הארץ.

אשרנו הגדול תלוי במילוי חובתנו לאזור חלצינו וללחום ביצר האורב לפתחנו. עצם הידיעה שראשית דרכו בנסיונו ללכוד את האדם, היא הרפיית האמונה ביכולת, היא אמצעי יעיל למלחמה בו. ככל שנשכנע את עצמנו ביכולת הגדולה העומדת לרשותנו, נזכה גם לסייעתא דשמיא ללכת לאור הסיסמא יעלה נעלה, כי יכול נוכל לה",

למה אשת פוטיפר ארורה והרי לשם שמים התכוונה המטרה אינה מקדשת את האמצעים

"ויוסף הורד מצרימה" (לט, א)

ומבואר עוד בחז"ל שהיא ידעה שהיא מעוברת בתאומים ושממנה כל בנין הגאולה השלימה, וכך אמרו במד"ר כאן: "מלמד שהיתה מטפחת על כריסה ואומרת: מלכים אני מעוברת, גואלים אני מעוברת". ובכל זאת אמרה שאם לא יודה - לא תביישו בשום אופן, אפילו אם כתוצאה משתיקתה תשרף היא ושני בניה עמה. דברים אלה מלמדים על צדקותה הגדולה של תמר. - ומכאן למדים אנו יסוד גדול - "סוף מעשה במחשבה תחילה". דהיינו מהסוף - שעמדה במדריגה גבוהה ונפלאה זו - אנו למדים עד כמה טהורה ונקיה היתה במחשבה - מההתחלה. שכן אילו היתה מחשבתה מעורבת בשמץ של תאוה, דהיינו רצון עצמי, לא היתה יכולה לעמוד בניסיון קשה כל כך. מעשה נפלא זה של מסירות נפש יכול להיעשות אך ורק ע"י אדם שאין בו אפילו טיפה אחת של אהבת עצמו.

ואכן מכיון שכל העניין של "ותשב בפתח עינים" היה קדוש בכוונה טהורה לשם שמים בלבד, לכן מצוה גררה מצוה. ודרגה ומבואר עוד בחז"ל שהיא ידעה שהיא מעוברת בתאומים ושממנה כל בנין הגאולה השלימה, וכך אמרו במד"ר כאן: "מלמד שהיתה מטפחת על כריסה ואומרת: מלכים אני מעוברת, גואלים אני מעוברת". ובכל זאת אמרה שאם לא יודה - לא תביישו בשום אופן, אפילו אם כתוצאה משתיקתה תשרף היא ושני בניה עמה. דברים אלה מלמדים על צדקותה הגדולה של תמר. - ומכאן למדים אנו יסוד גדול - "סוף מעשה במחשבה תחילה". דהיינו מהסוף - שעמדה במדריגה גבוהה ונפלאה זו - אנו למדים עד כמה טהורה ונקיה היתה במחשבה - מההתחלה. שכן אילו היתה מחשבתה מעורבת בשמץ של תאוה, דהיינו רצון עצמי, לא היתה יכולה לעמוד בניסיון קשה כל כך. מעשה נפלא זה של מסירות נפש יכול להיעשות אך ורק ע"י אדם שאין בו אפילו טיפה אחת של אהבת עצמו.

ואכן מכיון שכל העניין של "ותשב בפתח עינים" היה קדוש בכוונה טהורה לשם שמים בלבד, לכן מצוה גררה מצוה. ודרגה

גבוהה זו של ביטול אהבת עצמו מכל וכל שהיתה בתמר, הכשירה אותה להיות האם למלכות בית דוד. כאן נעוץ סוד ויסוד המלכות, שצריך המלך להיות דורש טוב לעמו ולא לעצמו כלל וכלל.

והנה חז"ל למדו ממעשה תמר ואמרו "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים, מנא לן? מתמר".

בל נטעה לחשוב שיש כאן הערה מוסרית גרידא על חומר ענין הלבנת פנים. הלכה פסוקה שנינו כאן, שכך הוא באמת הדין. כמבואר בתוס' שם (בסוטה י', ב) דמה שלא מנו חז"ל דין זה בין ג' דברים שיהרג ואל יעבור, מפני שאינו מפורש בתורה כמו הני ג' דברים.

ועתה נתבונן במעשה אשת פוטיפר. היא אמנם ג"כ נתכוונה לשם שמים, אך מה קרה לה בהמשך הדרך? "בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים. בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית. אמרה לו: השמע לי, אמר לה: לאו. אמרה לו: הריני חובשתך בבית האסורים, א"ל: ה' מתיר אסורים. אמרה

לו: הריני כופפת קומתך - הי זוקף כפופים. הריני מסמאת את עיניך - ה' פוקח עורים. נתנה לו אלף ככרי כסף לשמוע אליה לשכב אצלה להיות עמה ולא רצה" (יומא לה, ב). וצ"ע איך דברי פיתוי אלה מתיישבים עם כוונתה לשם שמים. והרי גם אחרי שידעה שעתידה להעמיד ממנו בנים, עדיין לא ידעה אם ממנה או מבתה. מדוע אין שידלה אותו כ"כ בכל האמצעים שעמדו לרשותה!

על כרחנו צריכים אנו לומר שאמנם כוונתה היתה לשם שמים. אבל ההכרעה - מה שחזתה שעתידה להעמיד ממנו בנים - קאי עליה ולא על בתה. הכרעה זו כבר באה מכח תאוותה אל יוסף. ומכיון שנתערב כאן כח תאוה גופנית, שוב לא יכלה לעמוד בניסיון. בכל פסיעה ופסיעה נשתרבב כח גופני שהוא רצון עצמי. ע"ז התגבר כח התאוה על הכוונה לשם שמים, והלכה מדחי אל דחי עד שהגיעה למה שהגיעה.

ויש להוסיף מה שמסופר על הרב צדקה חוצין צצ"ל (הובא בספר רעיונות לדרוש של הרב יחיאל מיכל שטרן, עמ' תכח)

שנקרא פעם לעשות ברית בשבת בימין משה שהיה מרחק רב מביתו, והסכים אע"פ שהיה ישיש והליכה קשה עליו. כשהגיע לשם עם משמשו לאחר טירחא רבה, ראה שמתעכב הברית. ושאל את בעל הברית מה העיכוב? אמר הגיע מוהל אחר, ואני רוצה ליתן לו, ואני מתחכך איך לומר זה לרב!!!

אמר לו שיעשה... ועדיין מתעכבים. שאל מה העיכוב? אמרו לו המוהל ההוא שכח את הסכין והכלים... אולי הרב יתן הכלים שלו... אמר בודאי...

בדרך חזרה אמר רבי צדקה היום זכיתי לקיים מצות מילה בשלימות... שאלו השמש הרי הרב לא מל... אמר כבר מלתי אלפי ילדים, אבל אני חושש שמא נכנס בי תמיד מחשבה זרה, שאומרים לי יישר כח, ומכבדים אותי, היום מלתי ללא תמורה של כבוד, שהרי חשב לעשות מצוה ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו... עכ"ד

ויש להוסיף מעשה שראיתי במו עיני (נתאר לעצמנו מה כל אחד היה עונה בהרב ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת 'אור החיים', שהזמינו אותו לברית מילה שהיתה בנץ החמה אצל משפחת ת"ח חשובה.

ורק שאותה משפחה אבי הבן שהיה ת"ח גדול ובן גילו של הרב ראובן אלבז, היה לו ענין גדול לעשות את הברית כמה שיותר מוקדם כדי להסיר את העורלה כמה שיותר מוקדם,

והדבר היה בנפשו, עד כדי כל שאמרו בדרך צחות שזה חלק מהתנאים בשידוכים שתהיה הברית מילה לפני הנץ החמה.

ולכן גם כאשר הזמינו את הרב אלבז שליט"א למול, הם הזמינו מוהל אחר לגיבוי שאם הרב מחמת טרדותיו המרובות לא יוכל לבוא ולמול, המוהל השני ימול אותו ובזמן.

מה שבפועל היה שהרב איחר קצת? ואז למרות שהוא הגיע אותו ת"ח גדול אמר לו שלא מגיע לו למול מפני שהוא איחר?

ולכן המוהל השני ימול במקומו?

הרב אלבז ענה לו כבודו צודק, אני איחרתי לא מגיע לי למול, והרב אלבז בעצמו שכנע את המוהל השני למול, (כי המוהל השני אמר לעצמו במקום הרים גדולים מי יכנס למקום אש שלהבת) וכל זה מתוך שמחה ונשאר לברית לראות איך השני מל

וכל זה מתוך שמחה

וזה היסוד האמור שכאשר עושים ובאים למול מפני שרוצים לעשות את רצון ה' אז לא מקפידים אם משהו אחר לוקח את המצוה

וכן מסופר על הרב שלום שבדרון זצ"ל (קול חוצב עמ' 211)

"יש לנו קבלה, איש מפי איש: אם תזדמן לפנינו מצוה גדולה ביותר, כמו בניית בית המקדש אך על ידיה תגרם מחלוקת וחלישות הדעת – לא נעשה את המצוה.

על הרב מבריסק זצ"ל גם כשהיה נתון במערכה גורלית במלחמת קודש שהרבה גופי תורה תלויים בה, קיים מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל את מאמרם ז"ל 'יקוב הדין את ההר', וכשהיה חשש רחוק של פגיעה בסעיף אחד מן השולחן ערוך – עצר את כל המערכה.

מרן סיפר את הסיפור דלהלן, ואמר כי הוא מלמד שאם חוששים ונזהרים בכבוד השבת, אפילו לחשש הרחוק ביותר שלמעשה לא היה צריך לחשוש לו – הקב"ה דואג שלא מפסידים אלא אדרבא מרוויחים.

היה זה כאשר נערכו בפעם הראשונה בחירות לוועד הקהילה בעיר בריסק. מרן ביקש מאנשיו הנאמנים להקים רשימה חרדית שתתמודד נגד הרשימה של הציונים והמזרחי. היה זה בשנת תרפ"ח, כאשר הממשלה הפולנית חייבה את הקהלות על פי החוק לבחור הנהלה. הציונים בראשות יצחק גרינבוים ניצלו את ההזדמנות ויצאו למסע תחת הסיסמה 'כיבוש הקהילות'. הרשימה קמה ונפתחה מלחמת בחירות.

מוטב להניחה להזדמנות אחרת. כך שמעתי מהמשגיח רבי יחזקאל לעווינשטיין". אמר ר' שלום:

"היה זה כששימשתי בקדש באחת הישיבות. המשגיח בישיבה שהה בחו"ל זמן רב, למטרת גיוס כספים לישיבה, תלמידים מהישיבה ביקשו ממני להשמיע לפניהם שיחות מוסר, והשאלה שניקרה בליבי האם לדאוג לבחורים ולחשוש על הפסד רוחני שנגרם להם בשעה שאינם שומעים שיחת מוסר, או לחשוש שמא אצליח מאד והתלמידים יבקשו אח"כ "רצוננו לשמוע את ר' שלום", וכך תתגלגל עגמת נפש למשגיח של הישיבה. טרחתי ונסעתי לביתו של רבי יחזקאל לעווינשטיין וזו התשובה שקיבלתי!

מענה זה שקיבל מפי המשגיח זצ"ל היה לו לר' שלום ל"מגדל אור" בכל דרכיו. (מפי חתנו רבי צבי שינקר).

וכן מסופר (מפרקי זכרונותיו של הרב שלמה לורנץ, יתד נאמן בלק תשס"ה הובא בדרשו)

כבר קרובה לכניסת השבת, ואני חושש שאם תלכו עכשיו להדביק את הכרוזים עלול הדבר לגרום באיזו צורה שהיא לחילול שבת. לא הייתם די זריזים והפסדתם.

העסקנים טענו כי זו הזדמנות אחרונה לפני הבחירות, ואם לא ידביקו את הכרוזים בשעה זו, אחר כך לא יהיה להם טעם וכך עלולים להפסיד בבחירות. מן עמד על דעתו שאין להדביק את הכרוזים סמוך לשבת. העסקנים הפצירו במרן שבכל זאת יסכים, ביקשו רחמים, התחננו והבטיחו – הרי אנחנו נאמנים עליך, ואנו נעשה הכל כדי שחס ושלום לא נכנס לספק חילול שבת.

אולם מרן נשאר איתן בדעתו באומרו כי למרות כל מה שעומד על הפרק, ועד כמה שהבחירות חשובות, לדעתו אסור להכנס לספק חילול שבת. אתם אמנם זהירים, אבל הדבר אסור, אמר. מרן לא הסתפק בדיבורים, והוא ביקש להביא לביתו את כל המודעות. הוא חשש שנאמניו לא יעמדו בנסיון ויתפתו להדביק את המודעות

מרן החליט שיש לחשוף בפני הציבור הרחב את כל האמת על הציונים והמזרחי. על פי הדרכתו הוכן כרוז שבו נמנו אחד לאחד כל החסרונות והחטאים של מועמדי הרשימה הציונית. הכרוז הודפס בבית דפוס שהשתייך לאדם המקורב להנהגה הציונית, וכמובן הוא גילה להם על דבר הכרוז החריף נגדם. הכרוז הטיל אימה גדולה על המועמדים. הם חששו שהדבר יגרום לכשלונם וחיסולם, על כן קמו מיד והכינו אף הם כרוז נגדי, אשר היה – כפי שמרן סיפר – התקפה אישית פרועה וגסה ביותר נגדו. מרן לא ידע שתוכן הכרוז של נאמניו נודע לצד היריב, ואף לא ידע שהם הכינו כרוז נגדו.

הבחירות אמורות היו להתקיים ביום ראשון, והכוונה היתה להדביק את הכרוזים לפני השבת האחרונה, וכך ברגע האחרון להכות את היריבים שוק על ירך. ביום ששי הסתיימה מלאכת ההדפסה, אלא שהשעה היתה כבר כשעה וחצי לפני כניסת השבת. מרן קרא אליו את נאמניו ואמר להם: אחרתם את המועד, השעה

למרות הוראתו. ואכן המודעות הובאו לביתו.

במחנה הציונים והמשכילים הבינו שבכוונת החרדים לתלות את הכרוז סמוך ממש לכניסת השבת, על מנת להפיתעם ולמנוע מהם אפשרות לענות תשובה. הם לא יכלו להעלות על דעתם שברגע האחרון הענין יידחה, וכך הזדרזו להדביק את הכרוז שלהם עוד לפני כניסת השבת.

במשך כל השבת התנוסס הכרוז המשמיץ והפרוע נגד מרן בחוצות העיר בריסק, ותהום כל העיר. אנשים לא יכלו להבין איזו חוצפה, איזו פגיעה בכבודו של הרב, הרי לא עשו להם דבר. שכן עד עתה התנהלה מערכת הבחירות על מי מנוחות כפי שצריך להיות.

במוצאי שבת הזמין מרן את העסקנים ואמר להם, עכשיו אתם יכולים להדביק את הכרוז. כמובן שבאווירה שנוצרה במהלך השבת היה לכרוז של נאמני מרן הד חזק מאד. הציבור ראה בו תשובה לכרוז הפראי נגד מרן, ובאור זה, למרות חריפותו וגילוי קלונם של מועמדי הרשימה הציונית, הוא נראה די מתון.

למה טראמפ נבחר בכלל פעם ראשונה

הרי בכלל לא היה לו שום סיכוי להיבחר

"וַיִּתֵּן חֲנוּן בְּעֵינֵי שָׂרְבֵית-הַסֶּהֶר" (בראשית ל"ט, ט"ב)

למה טראמפ לא ניצח?

או בכלל השאלה למה לפני ארבע נשים הוא ניצח? והרי לפני כארבע שנים שהנשיא טראמפ נבחר כולם תמחו למה

תשע"ח קיבלתי הודעה רשמית, חתומה וסופית בה נכתב שהערעור האחרון שלי נדחה, ואין לי עוד אפשרות לערער על גזר הדין שנגזר עלי: 27 שנות מאסר. מכאן ואילך אין סיכוי להקלה כלשהי. לקחתי את המכתב ושמתי אותו בצד. אמרתי לעצמי הרי הכול מאיתו יתברך. אני מאמין באמונה שלמה שהוא קובע הכול והוא שם אותי פה, וגם במצב הזה החובה שלי היא לעשות מה שהוא רוצה. חשבתי לעצמי שאחד הדברים שהוא מחייב אותי זה לא להישבר. להיפך: להתחזק. להתקרב אליו יותר. להיות בשמחה. שמתי את המכתב בצד, הדלקתי נרות חנוכה.

"בשש וחצי נועלים את כולם בתאים. הסוהרים הולכים מתא לתא וסופרים את האנשים. יש שני אסירים בכל תא. זה היה 'זאת חנוכה'. נטלתי ידיים, אכלתי מצה וטונה והתפללתי: עכשיו חנוכה, אנא ממך, כל יכול, עשה עימי נס... תחזיר אותי הביתה... פתאום אני שומע ברמקול שקוראים לי. מיהרתי לגמור את ה'הלל'.

הוא נבחר? הרי גם לאחר שכבר עבר זמן מה מהכתרתו של דונלד טראמפ לנשיא ארצות הברית, פרשנים רבים מנסים להבין איך זה קרה. כיצד ניצח המועמד בעל הסיכויים הנמוכים ביותר לזכות בבחירות, בניגוד מוחלט לכל התחזיות, ההערכות, הפרשנויות והנתונים שהיו (לכאורה) נגדו.

אמנם רק מי שלב מלכים ושרים בידו, יודע את סיבת ניצחונו בניגוד לכל התחזיות, של דונלד טראמפ.

אבל אם בכל זאת מחפשים בעיני בשר ודם, גם היום, בדיעבד, יש הרבה סיבות שמתרצות את הניצחון המדהים. חלקן הגיוניות יותר, אחרות פחות.

ונראה לי לבאר את הטעם שהוא נבחר זה היה רק בשביל לשחרר את האסיר היהודי המפורסם, הרב שלום מרדכי רובשקין הי"ו, וכל זה בזכות האמונה הגדולה שלו.

וכמו שהובא בדרשו ע"י הרב יעקב א. לוסטיגמן שליט"א וכך סיפר הרב רובשקין: "יום לפני שהשתחררתי בחנוכה

אך האמת - אומר ה'בית הלוי' - הפוכה: הסיבה האחת והיחידה ליציאתו של יוסף מבית הסוהר הייתה משום שהקב"ה גזר לשים קץ לחשכת ישיבתו של יוסף בבית האסורים, אלא שכדי להוציא אל הפועל את הגזירה שיוסף יצא מבית האסורים, סיבב הקב"ה שפרעה יחלום חלום שגם חכמי מצרים וחרטומיה לא ידעו לפטור. נמצא על פי דברי בית הלוי, שלא חלום פרעה היה הסיבה ליציאת יוסף מבית האסורים, אלא ההיפך, רצון ההשגחה העליונה שיוסף יצא מבית האסורים הוא שהיה הסיבה שפרעה יחלום.

וזו גם הסיבה שחלום פרעה היה רק מקץ שנתיים ימים, כי היות שנגזר על יוסף שלא לצאת במשך שנתיים מבית האסורים [כעונש על השתדלות בלתי ראויה אצל שר המשקים להזכירו אצל פרעה], לא היתה סיבה שפרעה יחלום. ורק "מקץ שנתיים ימים", שתם עונשו והגיע זמנו לצאת לחפשי, מיד: "ופרעה חולם" - כדי לסלול הדרך ליציאת יוסף. ואת זה משמיע המדרש, שכיון שהגיע קץ לזמן שהיה צריך יוסף לשבת, מיד

הדלת נפתחה ועומד בפתח אחד הסוהרים. דווקא סוהר טוב. "... עכ"ד.

חלום פרעה - השגחה פרטית על יוסף

ויש להוסיף מש"כ בזה הרב דב יפה זצ"ל בספרו לעבדך באמת (עמ' קנו) ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם וגו' (מא, א).

"זה מה שכתוב 'קץ שם לחושך', קץ שם ליוסף כמה יהיה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ, ופרעה חולם" (בראשית רבה פט א)

יש לעיין מה מוסיף המדרש על דברי המקרא, ומה בא להשמיענו?

מבאר ה'בית הלוי', שהנה בעיני בשר נראה שהחלום שחלם פרעה הוא הסיבה שבגללה יצא יוסף מבית האסורים, כי החלום שלא נמצא מי שידע לפותרו, הזכיר לשר המשקים את יוסף היודע לפתור חלומות, ואמר זאת לפרעה, וכך נתגלגלה ההזדמנות לפרעה להכיר את יוסף ולהיכח בגודל תבונתו, ונסללה הדרך ליציאתו מבית האסורים, עד למנוייו למשנה למלך.

סובבה העליונה שפרעה יחלום [ולא שהחלום היה הסיבה ליציאתו].

עובדה שסיפר ה'חזון אישי על בית הלוי'
השקפה יסודית זו צריכה ללוות אותנו בכל שטחי החיים. לדוגמא, סוחר שעשה עסקה שהעלתה לו רווחים, כגון שקנה סחורה בזול ומכרה ביוקר, אל יחשוב שהסיבה לרווחיו נובעת מהעיסקה המוצלחת, אלא - אומר ה'בית הלוי' - המבט הנכון הוא, שהיות שרצתה ההשגחה העליונה שסוחר זה ירויח כסף, היא סובבה שתזדמן לו עיסקה נושאת רוחים. ואם עשה עסקה והפסיד בה, עליו לדעת שלא העסקה הכושלת הביאה לו הפסד ממון, אלא רצון ההשגחה שיפסיד כסף, סיבבה שתזדמן לו עסקה שעתידיה להתברר ככושלת ונושאת הפסדים!

החזון איש סיפר לי, על עשיר אחד שעשה את עיקר עושרו ממסחר ביערות, עד אשר יום אחד אחזה אש בעצי היער, כילתה את כל יערותיו, וכל רכושו ירד לטמיון. מאז, כאשר היה עובר הלה ליד יערות היה נאנח ואומר, אוי היער, אוי היער. אמר לו ה'בית הלוי', אתה חושב

שבגלל היער איבדת את כספך, אך האמת היא שנגזר עליך להפסיד את כספך, והאש שאחזה בעצי היער הוא האופן אשר בו הוציאה ההשגחה העליונה את הגזירה אל הפועל.

כדרך שאדם נוהג עם ה' כך אשתו נוהגת כלפיו

כאמור, המבט על כל שטחי החיים צריך להיות שהאדם במעשיו קובע מה יהיה רצון ה' כלפיו. מי שחי כל הזמן עם הידיעה שהשגחתו הפרטית של הקב"ה מלווה אותו על כל צעד ושעל, יש לו חיים אחרים לגמרי לעומת מי ששטף החיים משכיח זאת ממנו.

וכן מצינו ב'חיד"א', שבאותה מידה שאדם מתנהג עם הקב"ה כן אשתו נוהגת כלפיו, אם מכבד את ה' הוא זוכה שאשתו תכבד אותו, ואם חלילה להיפך, אז להיפך. כדאי לזכור את דברי החיד"א הללו אם מתעורר קושי בשלום בית, ולא למהר לתלות את הקולר בחסרונותיה של אשתו, וכדומה.

לפעמים בחור חושב שמקלקלים לו בשידוכים, אך האמת שאף אחד אינו יכול

היה קורה וכמו שה' מעלה את טראמפ לנשיאות עם כל המשמעויות העולמיות הכרוכות בכך רק כדי שיהיה טוב לרב רובשקין.

מה היה קורה אילו היה ניכשל יוסף

חומת אנך בראשית פרק ט

יא. חיה רעה אכלתהו טרף טורף יוסף. אפשר דנצנצה בו רוח הקדש בפיו והכונה שכיונה רוח הקדש כך הוא חיה רעה אשת פוטיפר שהסט"א נכנסה בה והיינו שהשתדלה מאד בכל עז להכשיל יוסף כי בזה היתה תלויה גאולת ישראל ותקון אדה"ר ואם ח"ו יוסף חוטא נחרב העולם זאת היתה לסט"א להסיתו היס"ת כפול ויתר הגז"ם לראות שיכשל יוסף ח"ו. וה' לא עזבו ונצול והיה תקון לאדה"ר וישועת ישראל מהגלות. אך זאת החיה מחשבה רעה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה ונחשב כאלו חיה רעה אכלתהו אבל האמת טרוף טורף יוסף הי"ל טרדא וטרוף אחר טרוף אף שהיה אח"כ בבית הסוהר כמשז"ל אבל אחר כל הטרוף נשאר יוס"ף צדי"ק באמונתו וניצול בחמלת ה' עליו:

לקלקל, אלא שבגלל סיבות מסוימות נגזר עליו קשיים, ופלוני הוא שליח להוציאם אל הפועל. ואמנם אם המקלקל מסר דברים שהיה אסור למסור על פי ההלכה, או שעשה זאת למען הנאת עצמו, ודאי יענש על כך.

כך גם בעניין ההצלחה בלימוד תורה, מי שעושה מצידו השתדלות אמיתית להתעלות מהשיעורים ולנצל את הזמן כראוי, יש לו יותר ס"ד להבין את השיעורים ולזכות בחברותות טובות שמסייעות לו להתעלות. עכ"ד.

והדברים מדהימים עד כמה ה' חושב ומשנה את כל העולמות בשביל תפילה של יהודי אחד בגלל פרעה חולם חלום וכן גם אצל הרב רובשקין ה' מגלל שמיליוני בנ"א יחליטו לבחור בטרמפ למרות חוסר ההיגיון לבחור בו אבל זה רק בגלל שהרב רובשקין צריך לצאת מהכלא כי הגיע זמנו לצאת.

כמה דברים לאו מראים על גודל אהבת ה' יתברך לעמו ישראל.

וכמה אמונה זה מחדיר לאדם שהכל מיד ה' ואם זה לא היה מגיע לחך זה לא

חומת אנך בראשית פרק ט

ו. והנה אנחנו מאלמים אלומים. ב"ר אמר ר' אחא עתידים אתם להעלי' עלי דברים לפני אבא לומר חיה רעה אכלתהו ומאן קאים לי משתוקיתא דאימא עכ"ל ולפי פשוטו אפשר לומר כמשז"ל חיה רעה אכלתהו על אשת פוטיפר. והנה רחל אמנו ע"ה בהיותה אהובה ליעקב מאד והיא גם היא אהבתהו מאד וזה לה שבע שנים מיוחדת ליעקב אע"ה ובתוקף תאותה כבשה יצרה ושתקה כשהכניסו לאה במקומה ומסרה הסימנים שלא לביישה וזכות זה עמד ליוסף הצדיק ע"ה בנה שהיה לו כח לכבוש יצרו ונמנע מלחטוא באשת פוטיפר וז"ש עתידים אתם לומר חיה רעה אכלתהו והיינו על אשת פוטיפר ומאן קאים לי לכבוש יצרי מחיה רעה זו משתוקיתא דאימא שכבשה יצרה במותר לה עי"ז ה' עזרתה לי שכבשתי יצרי וניצולתי. ועד"ה אפשר כמ"ש הרב עיר וקדיש בראשית חכמה ז"ל דהמרבה בשתיקה עולה למעלה במקום השתיקה שהיא החכמה והיא מחשבה עש"ב וזכ"ה מי יתן תחרישו"ן ותהי לכם לחכמה. וז"ש שתו"ק כך עלה במחשב"ה. ורחל ששתקה

טז. וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדוניו. יש להעיר דלכאורה אשר אתו וכו' יתר דבגווייהו קמשתעי. ותו כי אם זכרתני וכו' לא א"ש והול"ל וזכרתני ולשון כי אם צריך פי' ואפשר דיוסף הצדיק ע"ה רוח ה' נוצצה בו כשראם במשמר דלא באו שם אלא לגלגל עליו הטובה דרך טבע. וכשראם זועפים שאלם כי תמיד היה מהרהר דלא באו אלו שם אלא לבקש מנוח אשר ייטב לו. וזה רמז וישאל וכו' מטעם אשר אתו במשמר ולא באו אלא בשבילו. ולכן אמר לשר המשקים אחר פתרונו והשיבך על כנך. כ"א זכרתני כלומר לא אירע לך כ"ז כי אם בעבור שתזכרני וזש"ה כי אם זכרתני. ולכך לא השיב לו דאירע לו מ"ש דכל זה היה כדי לזכרו ובעבורו סבל כל זה:

כח הילדים נובע מכח ההורים

חומת אנך בראשית פרק ט

למה אשת פוטיפר ארורה וכי בגלל שדיברה בלשון שאינה נקייה - חומר טהרת ונקיות הלשון

כתוב במדרש (ב"ר פח ד) 'אמר רבי שמואל בר נחמן ארורים הם הרשעים, להלן (רות ג, ט): ופרשת כנפיך על אמתך, אבל זו כבהמה ותאמר שכבה עמי'.

וצ"ב וכי בגלל שדיברה בלשון שאינה נקייה זה הסיבה שאשת פוטיפר ארורה, והרי היא רצתה לעבור עימו על עבירות חמורות שבחמורות עד שיוסף אמר לה, איך אעשה הרעה הגדולה הזו וחטאתי לאלוקים, משא"כ רות רצתה להינשא לכשר, ובמקום מצוה.

חומר טהרת ונקיות הלשון

אלא שורש הנפילה שגרמה לה זה חוסר לשון נקייה

וכן מצינו בגמ' (פסחים ג:) 'הנהו תרי תלמידי דהווי יתבי קמיה דהלל וחד מינייהו רבן יוחנן בן זכאי ואמרי לה קמיה דרבי וחד מינייהו רבי יוחנן חד אמר מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה וחד

והיא העולה למקום המחשבה. בזכותה יוסף טהר מחשבתו וכמ"ש רז"ל לב שלא הרהר בעבירה וכו'. וא"ש מ"ש הרב ש"כ ז"ל ותשב באיתן קשת"ו שתו"ק ע"ש. ועוד אפשר לומר במש"ל דיוסף הי"ל נפש אדה"ר ויש לתת טעם לזה. כי יעקב אע"ה בא לתקן עון ג"ע דאדה"ר. ובעת גמר התקון רחל מסרה הסימנים ונצטער יעקב שמא פגם ח"ו ולהורות צדקת רחל ושלא פגם יעקב אע"ה ילדה יוסף שהוא בחינת יסוד ונפש אדה"ר ונחה דעת יעקב אע"ה. וז"ש משתוקא דאימא קאים לי דכיון דבזכותה הנה באתי בנפש אדה"ר ובחי' יסוד. לא אפשר דה' נתן שכר אמי שאני בחי' יסוד ונפש אדה"ר ואחטא ח"ו ובודאי קאים לי משתוקא דאמי וזה רמז והנה אנחנו מאלמים אלומים לשון מי ישום אלם דגם לאה שתקה ובאנו מלאה ורחל אשר שתק"ו יחדיו אמנם והנה קמה אלומתי שתיקה דאמי היא העולה כמדובר:

בפרק קמא דפסחים צא ולמוד ממידותיו של הקב"ה שעקם ח' אותיות שכתב אשר איננה טהורה ולא כתב הטמאה **ואף על פי שאין זה מגונה ממש**, וכמה פעמים נאמר טמאה בתורה אפילו הכי הראה הקב"ה בכבודו מידת ענוה לבשר ודם שילמד דרך ארץ ויוסיף לקח לעיין בכל מלה ומלה ומשום הכי קבלתי מן הראשונים שהיו נזהרים שלא לומר בתלמוד ביצים אלא ביעים וכן כל כה"ג.

וארמיז לך מעט מזוהר וז"ל כל מלה דנפקת מפומיה דבר נש האי מלה בקע וסלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל לילה ונשמתא סלקא ואחיד לההוא מילה ואעיל קמיה מלכא דכתיב (מיכה ז ה) משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, וכדין אתער שם ההוא מילה והוי חובה עליה דבר נש ודי בהערה זאת למבינים'

וכתב הגר"א באיגרתו בשם חז"ל כל עמל האדם לפיהו אמרו חכמינו ז"ל (קהלת ו' ד וקהלת רבה שם) שכל מצוותיו

אמר מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה אמר מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל ולא היה ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל'.

וצ"ב למה אמר מובטח אני שיהיה מורה הוראה בישראל, והרי השני בסה"כ אמר בטומאה, והוא אמר בטהרה.

אלא רואים מכאן שמי שיש נקיון הלשון יש לו הכל.

ומבואר בספר החינוך (מצוה תרז וידוי מעשר) 'סגולת האדם וגודל שבחו הוא הדבור, שהוא יתר בו על כל מיני הנבראים וכו' ועל כן יש הרבה מבני אדם שיראין מלפסול דבורם, שהוא ההוד הגדול שבהם, יותר מלחטוא במעשה'.

וכתב בספר ים של שלמה (בבא קמא פרק שור שנגח ד' וה' סימן י"א) וז"ל 'כלל גדול הוא בזה שיזהר אדם בדיבורו כמו במעשיו ועוד יותר, שאפילו על המותר לומר מדקדק הקב"ה במי שאינו מוציא בלשון יפה מנופה כסולת נקיה, כדאיתא

ותורותיו של האדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו. העקדה מתה שרה. ויל"ע הא קי"ל שלוחי מצות אין נזוקין ולמה סבבו מן השמים שתמות עי"ז,

והלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב להקפיד על נקיות הלשון. וכעין זה יש להקשות בריש מדרש אסתר גבי אנשי אלכסנדריא שאמרו נדליק או לא נדליק וכל דבעי ימטי עלן ועי"ז נתגלגל שנהרגו כולן.

-) וז"ל המדרש אמר רבי שמעון בן יוחאי בשלשה מקומות הקדוש ברוך הוא מזהיר לישראל שלא יחזרו למצרים, הראשון שנאמר (שמות יד, יג): כי אשר ראיתם את מצרים וגו', והשני כתיב (דברים יז, טז): וה' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה, והדין שלישי, דכתיב: והשיבך ה' מצרים באניות. בשלשתן כפרו ובשלשתן לקו. הראשונה בימי סנחריב, שנאמר (ישעיה לא, א): הוי הירדים מצרים לעזרה, מה כתיב בתריה: ומצרים אדם ולא אל. שנית, בימי יוחנן בן קרח, שנאמר (ירמיה מב, טז): והיתה החרב אשר אתם יראים ממנה וגו'. והשלישית בימי טרכינוס שחיק עצמות, ילדה אשתו בליל תשעה באב והיו כל ישראל אבלים, נשחק הולד

מקשה רבינו האור החיים הקדוש איך ניזוק יוסף הרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים (בראשית לז יד) וז"ל ואם תאמר אם כן למה היה מה שהיה לעבד נמכר יוסף. יי"ל

איך ניזוק יוסף והרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים

שנזק שתכליתו הטבה ומעלה גדולה אינו חשוב נזק'

ומזה התשובה לכל השלוחי מצוה שנהרגו בפיגועים וכיו"ב, מפני שתכליתו הוא טוב ולא מקרי נזק.

הגיע זמנם למות והתגלגל שמותו בזמן מצווה

כתב הרב חיים קניבסקי בספרו טעמא דקרא (פרשת חיי שרה) וז"ל 'ויבא אברהם לספוד וגו'. פירש"י שעי" בשורת

בחנכה, אמרו ישראל נדליק או לא נדליק, אמרו נדליק וכל מה דבעי לימטי עלן ימטי, הזיקא.

ונראה דהא דשלוחי מצוה אינן נזוקין אדליקו, אזלון ואמרון לישנא ביש לאשתו של טרכינוס, אילין יהודאין כד ילידת הוו מתאבלין, וכד מיית ולדא אדליקו בוצינין.

שלחה וכתבה לבעלה עד דאת מכבש ברברייין, בוא וכבוש אילין יהודאין דמרדו בך. סליק לאילפא וחשב למיתי בעשרה יומין, ואייתיה רוחא בחמשה יומין, אתא ואשכחינון דהוו עסיקין בהדין פסוקא (דברים כח, מט): ישא ה' עליך גוי מרחק

מקצה הארץ כאשר ידאה הנשר, אמר להון אנא הוא נשרא דחשיבית למיתי בעשרה יומין ואיתיתני רוחא בחמשה יומין, הקיפון לגיונותיו והרגן. ואין קונה, למה אין קונה, רב אמר על ידי שלא הקניתם דברי הברית, שאין בכם מי קונה דברי חמשה ספרי תורה, מנין של קונה)

וקשה נהי שהיו חייבין עונש כדאמר בגמרא דעברו על לא תוסיפון לשוב וגו' אבל למה גלגלו שימותו דוקא ע"י מצוה שמסרו נפשם ע"ז.

וכן קשה בשבת קי"ח יהי חלקי ממתי בדרך מצוה וקשה הא שלוחי מצוה אינן ובזה יתיישב בכמה דוכתי

והא דפריך בקדושין (ל"ט ב) והא שלוחי מצוה אין ניזוקין ולא משני כה"ג, האמת משני דבמקום דשכיח הזיקא אין סומכין ע"ז! עכ"ל

כבר כתב כן ר' יוסף ג'יקאטיליה בכללי המצות (ערך שליח עמ' קעד) 'שלוחי מצוה אינם ניזוקין. ואם באה עת קצו ונפטרו לבית עולמם בעודם הולכים בשליחות מצוה, מה טוב חלקם ומה נעים גורלם

שנלקחו בעודם עסוקים בעבודת המלך. ועל הדא גרסינן בפרק כל כתבי הקדש, א"ר יוסי יהא חלקי עם מיתי בדרך מצוה'. והענף יוסף (שה"ר שם) תירץ בשם היפה מראה (ירושלמי סוכה פ"ה) למה מה שהדליקו נרות חנוכה לא הצילים. א. הא אמר בפ"ק דקידושין (לט:): דהיכא דשכיח היזקיא לא סמכינן אניסא. והכא היזקא דקביע הוא ולא הוה להו למיסמך אניסא.

בסוכה אף בשמ"ע כדעת הגר"א ומרוב הקור שהיה לקה בדלקת ריאות ולאחר ששה ימים נפטר ובהספדו אמר בנו הגר"מ שלא יעלה במחשבת אדם שהנהגת אביו בשינתו בסוכה באותה לילה היה שלא כדת וכדין שמחמת כן הוא נפטר אלא היות והוא מסר את נפשו תמיד על מצות שינה בסוכה זיכהו ה' שכאשר הגיע עתו ונגזר עליו למות הוא נפטר בזמן קיום מצוה זו

ב. ועוד שע"י היותם במצרים נענשו כדלעיל הלכך לא עמדה להם זכות מצוות חנוכה. כישראל בפילגש בגבעה שנשענשו על שלא מחו בפסל מיכה (סנהדרין קג:): אע"פ שעכיו היו עסוקים במצווה.

ובנותן טעם להביא בזה את מה שמסופר בספר בסוכות תשבו' אודות הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל אביו של הגאון רבי משה זצ"ל שאף באחרית ימיו הקפיד על שינה בסוכה למרות הקור הגדול שהיה ברוסיה במקום בו התגורר בשנתו האחרונה ישן כל ימי החג בסוכה ואף בליל שמיני עצרת שכידוע בחו"ל ישנים

ובנותן טעם יש להביא את מה שמספר היה ר' שלום שבדרון זצ"ל בספרו קול חוצב (עמ' 352-347) בחור צעיר שלמד בישיבה תיכונית, שינה לפתע כיוון, החליף דרך, נטל את חפציו ועבר לישיבה קדושה בחדרה. זמן חורף הראשון עבר עליו בהתעלות חדשה, יחד עם שינוי השאיפות, התמדה ורצינות. זמן קיץ גם הוא התחיל יפה מאד, אבל לא הסתיים בחודשי הקיץ החמים הלך הבחור להתרחץ בחוף החרדי ב'גבעת אולגה', נכנס וטבע. רח"ל.

תלמידי הישיבה היו המומים וכואבים. הוריו של הבחור היו שבורים ורצוצים.

בנוסף לכך היו יחידים שהרהרו לעצמם: הבחור נכנס ללמוד בישיבה תיכונית, אח"כ בהסכמת הוריו החליט לעבור לישיבה קדושה, ודוקא כאן נסתלק לבית עולמו בדמי ימי?!...!

ההלוייה התנהלה תחת אבל המום וכבד. ככלות השלושים להסתלקותו הובאו לישיבה טובי המספידים - לספוד לבחור ישיבה ולבכותו. המספידים - רבי בצלאל זולטי, ורבי שלום שבדרון, מלבד ראשי הישיבה וקברניטיה. ההורים השכולים הגיעו להיכל הישיבה וישבו לשמוע מספד ובכי על בנם הצעיר.

ראשון המספידים היה הרב זולטי, אחריו ר' שלום שבדרון. שקט השתרר בהיכל. הגיע תורו של ר' שלום. אי, אי, גנח ר' שלום לתוך הרמקול - היתה זו האנחה המפורסמת שהרעידה את השומעים בהספידים של ר' שלום, 'אי אחד, כידוע, היה מספיק לנענע את הלבבות. ר' שלום היה מניף את ידו ובבת אחת זורק אי! לתוך לבבות השומעים. גם הפעם החל ר' שלום באנחות והמשיך בדיבור:

'כבר שמענו את דבריו של הגאון ר' בצלאל זולטי, שביאר את מעלתה של תורה וחשיבות בן תורה וכו' וכו', דבריו היו קולעים למטרה אני אין לי הרבה מה להוסיף על דבריו - אך ברצוני במעמד זה לספר לכם סיפור על יהודי שב'מקרה' הוא גם חותנו של רבי בצלאל זולטי, ר' ירחמיאל וקסלר המפורסם זצ"ל, שמעו נא עובדה מופלאה:

'הרב וואלק משערי חסד היה שליח של אחת התנועות - למען התישבות בארץ ישראל וכיתת את רגליו ברחבי העולם לעשות נפשות ל"יישוב ארץ ישראל" הרב וואלק ניחון בכישרון דיבור ויראת שמים וניצל את כשרונותיו למטרה זו.

בין נדודיו בשנת תרפ"ט הגיע לשיקאגו. ביום שבת קדש נכנס לבית הכנסת המרכזי ולאחר אישור הגבאים עלה על הבימה והלהיב. במוצאי שב"ק בשעה מאוחרת ניגש אל הרב וואלק יהודי גביר - הרב ירחמיאל וקסלר - באומרו: 'נאומך שבה את ליבי, ומיד בצאת השבת התחלתי לחשוב על הענין ברצינות, רק שרצוני לראות את המקום מקרוב, בדעתי

העיר. ביניהם הבחור יחזקאל ווקסלר... הי"ד.

הרב וואלק, שהמשיך לפעול בענין יישוב ארץ ישראל, הבין דבר אחד שלשיקאגו אסור לו להגיע... לא נעים... הוא הרהר ובצדק: 'מה אגיד למתפללי ביהכ"נ הגדול בשיקאגו, ששלחתי את בנו של ר' ירחמיאל ווקסלר למות בא"י?! לי אישית לא יחסרו לי מקומות אחרים לדרוש בשבחה של א"י חוץ משיקאגו, אך למקומות אחרים' הרהר.

עברו ימים, גם שנים הרב וואלק הולך בדרכו ברחוב ראשי בניו-יורק, וממולו צועד הרב ווקסלר, 'שלום עליכם, הרב וואלק!' מכריז ר' ירחמיאל ווקסלר בשמחה: 'איפה נעלמתם? לא רואים אתכם באזור שלנו בשיקאגו, אני כשלעצמי מתעכב כאן באמריקה עוד מספר חודשים עד שאעלה לא"י, אבל חבל שלא תמשיכו במלאכת הקודש באזורינו, בודאי יש עוד אנשים שישתכנעו מדבריכם'.

הרב וואלק התחיל לגמגם לכל הכיוונים, התנצל על שלא בא. אך לא הועילו לו

ליסוע לביקור בארץ ישראל להתחקות אחרי סודות המקום ולראות, האם ישנה שם אפשרות השקעה והצלחה בפרנסה וכו' וכו'. ואז אחליט סופית על צעדי הבאים.

האיש הרב ירחמיאל ווקסלר, חותנו של רבי בצלאל זולטי. אמר ועשה. בתקופת חודשי אדר ניסן תרפ"ט נסע עם כמה מבני משפחתו לא"י.

אחרי חג הפסח תרפ"ט ביקר בעיר חברון וראה שם את ישיבת 'כנסת ישראל' בהדרתה. ואף הוסיף להבחין שבישיבה מסתופפים גם כמה בחורים תושבי אמריקה.

ר' ירחמיאל התרשם עמוקות מהאווירה בין כותלי הישיבה והחליט להשאיר את בנו בן השש עשרה - יחזקאל ווקסלר - בין כותליה, מלבד זאת שב לארה"ב בהחלטה משמחת לחסל עסקיו באחת ההזדמנויות ולעלות לחון את עפר הארץ.

בי"ח מנ"א תרפ"ט, שבת קודש, פרצו הפרעות - פרעות תרפ"ט, רבים מתושבי העיר ובני הישיבה נטבחו בידי ערביי

שנה, אילולא הייתי עולה לארץ ישראל, ודאי היה מת כאן בארץ העמים, בני יעקב יחזקאל יכול היה להסתובב כאן בניו-יורק ולהיהרג כמו ילד אמריקאי בתאונת דרכים או מחלה אחרת רח"ל, עתה שזיכני השם דרךך - להביאו לארץ ישראל ולהכניסו לישיבה קדושה, להפכו לבן תורה ולבסוף עוד זכה למות על קידוש ה' הגדול והנורא, כמה אני חייב לך הכרת טובה על זה!...

עניי שניהם נצצו מדמעות בטבורה של עיר, ורבי ירחמיאל סיים: 'האם לקחת לי ילד? לא! הלא נתת לי ילד - בחור ישיבה, הצלת את בני'.

סיפור זה', המשיך ר' שלום וסלסל בקול בוכים: 'עובדה זו שמעתי מפי הרב וואלק בעצמו. רבותי! הבה נתבונן! כך הסתכל בעה"ב, גביר מלפני עשרות שנים!...

וכן' ההספד הסתיים הקהל התפזר לביתו תחת הרושם הכביר של הסיפור שקיפל בתוכו הספד על בחור וקלע למטרה המרכזית שהביכה את הנואמים והשומעים גם יחד

התחמקויותיו, ר' ירחמיאל ווקסלר האיץ בו לדעת את סיבת אי בואו לשיקאגו, עד - שהרב וואלק נאלץ להשיב בבושה ובכאב את התשובה האמיתית: את האמת, אתה מבין בעצמך שאין זה נעים להופיע באותו מקום, ובפרט בבית הכנסת המרכזי, שם דיברתי והצלחתי לשכנע אותך לעלות לארץ ישראל - שם שיכלת את בנך...

עמדו השניים דוממים זה מול זה ברחובה של עיר כשמאות בני אדם חולפים על פניהם מכל הכיוונים, מכוניות צופרות, אוטובוסים פולטים עשן סמך, ור' ירחמיאל עומד ממול הרב וואלק, לפתע פשט ר' ירחמיאל את שתי ידיו כלפי פניו הרציניות של הרב וואלק הישיש ואמר: 'הרב וואלק, איר קענט זאך נישט פארשטעלן- אינך יכול לתאר איזו הכרת הטוב יש לי כלפיך!...

הרב וואלק הביט עליו בהשתוממות אינו מבין את כוונתו, אך ר' ירחמיאל לא הותיר זמן למחשבות, ומיד המשיך בהתלהבות: היה לי בן - יעקב יחזקאל, נגזר עליו משמים, שלא יחיה יותר משש עשרה

מה חטאו של יוסף שפנה אל שר הטבחים והאופים

וכך גם בעניין גבולות ההשתדלות, שהנה, הטעם שחובת ההשתדלות אינה סותרת את מידת הבטחון- למרות שאמונתנו מיוסדת על הידיעה שהכל תלוי ביד ה', ומובן מאילו שאין לקב"ה צורך בהשתדלותנו – לפי שהקב"ה חפץ להנהיג את העולם בדרך הטבע, ולכן נקבעה ההלכה שאין סומכים על הנס. לכן, רק מעשים שיש בהם משום הוצאת הישועה של נס, הם שנכנסים לכלל חובת ההשתדלות, אבל מעשים שאינם כאלו, אינם נכנסים לכלל חובת ההשתדלות, וממילא הם גם אסודים!.

על פי יסודות אלו מבאר החזון איש (אמונה ובטחון עמ' כ) את הפגם שהיה בבקשתו של משר המשקים שיזכירוהו לטובה לפני פרעה. כי אף שהשתדלות אינה את מידת הביטחון, אך במה דברים אמורים, בהשתדלות שעל פי דרך תועלתה קרובה, כי באופן כזה ההשתדלות מוציאה את הישועה מגדר נס. אך השתדלות שעל פי דרך הטבע אינה קרובה להועיל, מקבלת אופי וזו סתירה גמורה מעשה הנובע מתוך 'אוש, כטובע הנאחז בקש, אמיתי בבוא יתברך.

והנה, אף שבדאי שבטחונו של יוסף היה על הקב"ה בלבד, והפנייה המשקים הייתה מבחינתו מעשה של השתדלות, מכל מקום היה בה פגם, כי על פי תכונתם של אנשים מסוגו של שר המשקים, רחוקה ההסתברות שיזכור למלאות את בקשת יוסף להזכירו לטובה אצל פרעה, ולכן אין לבטח עשות

השתדלות שכזאת, שמתאימה כאמור, רק למי שפועל מתוך 'אוש, ונמצא, אומר החזון איש שיוסף לא נענש על גריעותא במידת בטחונו, אלא על מעשה ההשתדלות שעל פי קבלת חז"ל, לא היה לו מקום על פי הבטחון. (לעבדך באמת עמ' קנה)

ראים עד כמה העכו"ם הם כפויי טובה למרות שיוסף הצדיק עשה להם כל כך הרבה טובות הם בוודאות ישכחו אותו עד שאפי' השתדלות זה לא נחשב

ותימה! הרי טבעו של עולם שישתדל אדם ויעשה כל שביכולתו כדי להשתחרר מבית האסורים, ומדוע נתבע ע"כ יוסף? וכך אמרו חז"ל: "יכול יישב אדם בטל? ת"ל: 'וברכתיך בכל אשר תעשה'", ומכאן

למדו שצריך האדם להשתדל כפי כוחו במעשים מסתברים ולא לסמוך על הנס, ומה יותר מסתבר מלבקש משר המשקים שידבר עליו עם המלך?

ומתוך הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספרו 'אמרי שפר' עה"ת, שחובת ההשתדלות בדרך הטבע והאיסור לסמוך על הנס הם

רק באותה שעה בה הוא נצרך לישועה. אבל אם עדיין אינו צריך לדבר

ורק לאחר זמן יצטרך לו, אזי מי שהוא בעל אמונה חזקה לא ישתדל

אף בדרך הטבע אלא ישים מבטחו בקב"ה, שברצונו אף ישדד מערכות הטבע כדי להושיעו וברצונו יברא יש מאין וימציא לו צרכו;

זכמבואר בדברי חז"ל, שמי שיש לו מזונות היום ואומר "אשתדל על מזונות של מחר" הרי הוא מקטני אמונה.

זה היה חטאו של יוסף, שהרי ע"פ פתרונו ייצא שר המשקים מן הכלא רק בעוד שלושה ימים, ואם כן לא היה לו לבקש ממנו שישתדל אצל פרעה רק ביום האחרון רגע לפני שהוא יוצא מכלאו

ושוב לא יפגשוהו. וכיון שהקדים ביומיים ומיד עם פתרון החלום ביקש משר המשקים שיפעל אצל פרעה שיוציאו מן הכלא, אף שבקשה בעת הזאת - כאשר יוסף הצדיק מיטיב עמו ופותר לו את חלומה לטובה, בוודאי תועיל יותר מבקשה במועד מאוחר יותר, מ"מ היה עליו לבטוח בקב"ה עד הרגע האחרון שיהפוך את הטבע ויוציאו מבית האסורים בדרך אחרת. וע"כ הוסיפו לו עוד שנתיים ימים בבית האסורים, יום לשנה, יום לשנה.

והדברים מבהילים, שהרי באמת בתום אותן שנתיים שנסופו לו בגלל הקדמת השתדלותו יצא יוסף מבית האסורים. אם כן, מתברר שאלמלא היה מבקש יוסף משר המשקים לדבר לפני פרעה

היה יוצא מיד באותו יום גם בלי בקשת שר המשקים, כי מלכתחילה נגזר עליו מן השמים רק עשר שנים והשתדלותו המוקדמת ופנייתו אל הרבים ושטי כזב איחרו את ישועתו...

ותרד בת פרעה לרחץ על היאר וכו' ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה (ב, ה) בגמרא (מגילה יג, א) "ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד אמאי קרי לה יהודיה על שום שכפרה בעבודה זרה דכתיב ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור ואמר רבי יוחנן שירדה לרחוץ מגילול בית אביה".

וברש"י, (ראה סוטה יב, ב) שירדה לטבול לשם גירות. בספר שי לתורה הביא לבאר את דברי חז"ל מנין הוציאו שנתגירה, ע"פ מעשה שהיה עם הרב מבריסק: הרב מבריסק זצ"ל, בעלייתו ארצה נסע באוניה, ועקב הקפדתו הרבה בענייני כשרות, הוא לא אכל מאום. רב החובל ראה שאינם אוכלים, ודאג להם: "אני אביא לכם סיר חדש עם תפו"א".

תנאי קיום קשים ביותר. צרה נוספת שהצטרפה למסע התלאות - האנגלים העלו על אניה זו גם עבריינים אשר עונש המאסר שלהם הומר בתפקידי שמירה באניה. פושעים אלה היו מתגנבים בחשאי ומחטטים במזוודות הנוסעים. כל חפץ בעל ערך היו שודדים, ואת הנותר זרקו לים כדי לטשטש את העקבות. בוקר אחד גילתה צוללת גרמנית את הספינה האנגלית, ואנשיה החלו לירות לעברה פגזי טורפדו. הפגז הראשון החטיא את המטרה. השני כבר היה מטווח היטב ועשה את דרכו הישר אל מדחף הספינה. לפתע הרים גל גדול מאד את הספינה ובחסידי ה' יתברך חמק עבר לו הפגז מתחתיה מבלי לפגוע בה. את רחשי לבם שלנוסעי הספינה שצפו במתרחש ניתן לבטא ב'גילו ברעדה' גילה - על הנס שנעשה להם, ורעדה - מפני הבאות. אך למרבה הפלא נפסק הירי והצוללת הסתלקה מהמקום. לאחר ארבעים שנה התפרסמו בעתון גרמני זכרונות של מפקד הצוללת הגרמנית ושם הוא מספר על הפלא שהפגז השני לא פגע. ומוסיף

הרב מבריסק תמה ושאל את ילדיו: "מה רוצה מאתנו הגוי הזה? הלא הלכה היא ש"עשו שונא ליעקב", ולא יכול להיות שהוא דואג לנו סתם! מה הוא באמת רוצה?" כשחזר רב החובל, שמע את הרב שואל את את השאלה הזאת! פנה אליו רב החובל ואמר לו "אני יהודי!" והכל הסתדר... וזהו מה שהכריח את חז"ל לומר שבת פרעה התגיירה. אחרת בשביל מה היא הלכה להציל יהודי? על כרחך שהיא התגיירה. (עלי ורדים) זו עוד סיבה שלא היה לו לסמוך על שר המקים שכולם שנאו אותם כי הם יהודים

רק אחרי ארבעים שנה נתברר כי הצרות גרמו לישועה

סיפור מפי אחד הניצולים קבוצת נערים נשלחה, לרגל רדיפות הנאצים ימ"ש, מגרמניה לאנגליה. כאשר פרצה מלחמת העולם השניה הוגלו לאוסטרליה כל בני הקבוצה עם עוד אלפי נתינים גרמניים. משום שהאנגלים החשיבו אותם לנתיני ארץ אויב וחשדום למרגלים. את הדרך לאוסטרליה עשו אלפי הגולים בספינה קטנה וישנה, כאשר הדוחק והצפיפות יצרו

החלטתי להחפז לתפלת מנחה על מנת לחזור תיכף עוד קודם שתתעורר. אולם כאשר חזרתי נדהמתי לגלות שהילדה לא נמצאת, שאלתי עובר ושב ונענית בתשובה הנוראה שאיש ה.ס. ס. לקחה.

אחז בי טירוף דעת, וללא שום הסבר הגיוני, לחמתי להצלתה בעוצמה ובכוחות נפש אדירים. ללא שום מחשבה בגודל הסכנה אליה אני נכנס. רצתי כמשוגע למשרדי הריכוז (נגד כל הגיון כי הלוא אני עצמי אלקח.) ושאגתי, היכן אחותי?

הביאו לי אותה! למולי יצאו חיילים עם רובים דרוכים, והם צעקו: ברח מכאן יהודי מזהם לפני ש... אך לא הרפיתי. לשמע צעקותי יצא המפקד משרדו, כששמע מה רצוני פנה אלי בשאגות, כמו שבכף ידך אין סיכוי שיצמח שיער, כך אין סיכוי שהיא תוחזר לך, מהר ברח מכאן לפני ש... לשמע זאת, חשפתי את כף ידי מול עיניו, והנה ראו עליה שערות. המפקד נדהם ואמר, אתם יהודים מכשפים, קח אותה ותסתלק מכאן, והוציאה אלי, וב"ה נצלנו.

ומספר שם שתוך כדי ההפגזה הבחין צוות הצוללת בחפצים מוזרים שהושלכו מהספינה. מיד ניתנה פקודה לצאת ולאסוף את החפצים שהיו באמת מזוודות הנוסעים. תוך כדי בדיקת תכולת המזוודות נמצאו בהן מכתבים הכתובים בגרמנית. מכאן הסיקו מפקדי הצוללת שהאניה המופגזת מובילה שבויים גרמניים וחדלו מלהתקיפה. הפכת מספדי - למחול לי. (ילקוט לקח טוב פרקי אמונה ונחמה עמ' לה)

מעשה שמובא בספר נוטרי אמן (ח"א עמ' קעט)

השגחה פרטית יהודי ממאנסי פליט שואה מספר: הייתי בן עשר כשנכנסו הגרמנים ולקחו את אבי ואמי ושאר משפחתי. נותרתי בדרך נס לבדי, עם אחותי בת הארבע. כוחות עילאיים ננסכו בי משמים, בשעה זו ואחזה בי בגרות ואחריות להיות נצר למשפחתי, כשאחריות השמירה על אחותי עלי. לכל מקום שהלכתי אף בתוך הבית, לקחתיה עמי, לא עזבתיה רגע.

פעם אחת הוצרכתי להתפלל מנחה, כיון שהיא ישנה על מטתה שינה עמוקה,

לרפואה ולהוצאות הרבות שהיו לו אבא זצ"ל הסטייפלער הכיר אותו ואח"כ עלינו לארץ וכבר לא שמענו ממנו שום דבר אבל אחרי שהגענו פה עוד היו אוספים בא"י כסף עבורו עד שיום אחד בא מישהו לאבא וסיפר לו מה עלה בגורל הבחור ההוא שאח"כ היה מלחמה וכל הבחורים של אותה תקופה נהרגו ע"י הגרמנים חוץ מאחד הבחור השמן ההוא לגרמנים ימ"ש לא היה מה לעשות אתו אז השאירו אותו שם שיחיה אח"כ נגמרה המלחמה ובנס נתרפא לגמרי עלה לארץ התחתן עם אשה נולדו לו ילדים והוא חי בכפר סבא אבא שמע את זה הוא לא האמין הוא אמר שזה נס גלוי! הגרר"ק שליט"א כל כך התרגש מסיפור זה וחזר ואמר זה היה נס אני זוכר שדיברו שהוא כל כך שמן אספו לו כסף כולם באו להסתכל עליו והנה רק הוא נשאר לחיות לפעמים הקב"ה עושה לאדם מום כדי להצילו. (בדידי הוי עובדא עמ' קסב)

כתב הרב דינר בגליון דברי שיר וישב תשפ"א

ומהיכן צמחו השערות? 'אני מאמין שכל דברינו ומקרינו הכל נסים אין בהם טבע ומקרה' ומעשה שהיה כך היה, מספר הלה: בהיותי קטן נכיתי בצורה נוראה בכף ידי, באופן שהצריך השתלת עור חדש, לצורך כך חתכו לי עור באחת מרגלי ממקום שעריר ושתלוה במקום הכויה, ההשתלה לא זו בלבד שהצליחה, אלא אף הצמיחה שיער, לאמי הי"ד - היתה בשעתו עגמת נפש גדולה מכך, אך היא האמינה בתמימות כי 'גם זו לטובה', והנה לאחר זמן, היה זה פתח הצלה להשרדות נצר ממשפחתי ה' ינקום דמם.

הגרר"ק שליט"א סיפר מעשה נורא בנובהרדוק היה בחור שפשוט במקום לצמוח לגובה צמח לרוחב הוא היה הולך ומשמין לרוחב כל הזמן הגיעו מכל העולם רופאים לראות אותו אף אחד לא ידע מה להגיד כל הבחורים בישיבה היו הולכים להסתכל עליו עד כדי כך שאחרי איזה זמן הוא כל כך השמין שהוא לא יכול לעמוד ולשבת רק שכב במיטה כל היום הוא היה במצב פשוט נורא בפורים כל שנה היו אוספים כסף עבור הבחור הנ"ל שיהי לו

כעין זה מבואר בגמ' ראש השנה (דף כ"ו ע"ב), לא ידעו חכמים מה פירוש הכתוב (תהלים נ"ה - כ"ג) "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך", שלא ידעו מה פירוש "יהבך", אמר רבה בר בר חנה: יום אחד הלכתי עם ערבי אחד, הייתי נושא משא ואמר לי אותו ערבי: טול את יהבך והניחו על גמלי, ומכאן מבינים ש"יהב" פירושו משא.

ומסביר הגאון על הפסוק במשלי (ג' - ה') "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען", שהפשט בגמ' קצת תמוה, וכי לא ידעו מה ההסבר ב"יהב"? אלא הפשט הוא שחכמים לא ידעו מה הגדר של "השלך על ה'", האם צריך קצת השתדלות, ובהשתדלות שעושים אנו סומכים שהקב"ה יעשה את כל השאר, או שגם הקצת ההשתדלות שעושים זה גם חלק ממה שהקב"ה עושה. וע"ז רבה בר בר חנה הביא ראיה מהערבי, שרבה היה צריך עזרה מהערבי והוא לא ביקש דבר ממנו, אלא הערבי ביקש מעצמו שיניח את החבילה שלו על הגמל, וכך יוצא שאינו

גם את ההשתדלות שאנחנו עושים הקב"ה עושה לבדו זאת "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו" (מ' - כ"ג).

כותב רש"י (בד"ה וישכחו), מפני שתלה בו יוסף בטחונו לזכרו, הוזקק להיות אסור עוד שתי שנים, שנאמר (תהלים מ' - ה') "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים". ויש מקום לשאול, הרי כשיעקב אבינו נלחם נגד עשיו הוא גם עשה השתדלות, דורון תפילה ומלחמה, אם מותר השתדלות אז מה הטענה על יוסף הצדיק? תירץ רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספר אמרי שפר, שיש הבדל גדול, יעקב שמע שעשיו כבר בדרך אליו, אם עשיו כבר קרוב אליו עליו להכין את עצמו, ואילו אצל יוסף היה צריך לצאת עוד שלשה ימים, א"כ זה לא נוגע לעכשיו, אז למה עשה השתדלות באותה העת?! היה לו עוד שלשה ימים! במדרגה של יוסף היה עליו לחשוב שהישועה תבוא מהקב"ה!

המפתח הזו היא: "אילו", ובאמצעותה נתלה האדם במציאות שאינה קיימת ואומר אילו היה המצב שונה הייתי מתנהג אחרת. אילו הייתי מסודר בפרנסה, אילו היו לי כשרונות מעולים, אילו הייתי נולד בבית אחר או לומד במקום אחר ועם מישהו אחר. כל אלה הינם דמיונות שהיצר הרע מפתח באדם, כדי להשקיט את מצפונו.

הבה נתבונן בתלאות שעברו על יוסף במצרים, ונראה שהיה בידו, לכאורה, ה"אילו" הגדול והמוצדק ביותר: המעבר החד והפתאומי שהיה לו בהיותו בן שבע עשרה. עד אז הוא גדל בשיא החממה הרוחנית, הבית הגדול שבו גדל וקיבל מאביו את כל התורה שלמד בבית שם ועבר. הוא עוד זכה לראות את יצחק, ובהיותו בר חכים יכול להיות גאון הגאונים. וברגע אחד הכל השתנה, הוא נמכר למקום טומאה, כשפים, עבודה זרה ועריות. הוא הגיע למצב שהתנאים בו היו האיומים ביותר. לבדו, בלי אבא, אחים, יהודים למנין, בלי בית כנסת ללא חברותא

חייב לשלם לערבי על הטובה הזאת. ומזה אנו מבינים שאנו צריכים להשליך את כל המשא על ה', והקב"ה לבדו יעשה הכל. מספרים, אחד איחל לשני "ה' יעזור לך". החבר הגיב לו "ה' לא עוזר לי". היה נשמע לו מאוד תמוה ושאל אותו "איך ה' לא עוזר לך? הרי כל מה שיש לך זה ממנו, איך אתה אומר שה' לא עוזר לך?!", החבר אמר "כנראה שלא הבנת נכון, ה' לא רק עוזר לי, ה' עושה את הכל עבורי"!

כוחו של יוסף שלא נתלה בתירוצים

פרשת משיעורי הרב אליהו דיסקין שליט"א וישב 40 אוסף גיליונות | נחל אליהו

"יוסף הורד מצרימה" (לט, א) עמידת יוסף בנסינות הרבים במצרים, ובמיוחד בנסיון אשת פוטיפר, נושאת בכנפיה מוסר השכל עצום שתועלתו מרובה מאד.

יש יצר מיוחד המספק לאדם תירוץ בן מלה אחת, שבעזרתו אפשר לתת אמתלה והסבר לכל חטא או כישלון ולהימנע מעלייה וממאמץ בעבודת ה'. מלת

וללא שבת. בניתוק ובידוד כזה הוא חי במשך עשרים ושנים שנה! חלקן הוא בילה כעבד שזהו מצב של שיפלות נוראה [מצד המשתעבדים בון, ובכלל זה שנים עשרה שנה בבית הסוהר.

אנו במקומו לא היינו חדלים מלומר "אילו". "אילו", דהיינו: אילו נשארתי בבית, אז... ומכח זה היינו מוצאים סיבות אין ספור לפטור את עצמנו מכל החיובים. והיצר הרע היה מוסיף ואומר: אם בלאו הכי אתה פטור, לפחות תיהנה מהעולם הזה. ומכח זה היינו מתחברים למצרים ולומדים ממעשיהם. לא כך נהג יוסף, חז"ל מעידים עליו: "להודיעך צדקותו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו" (רש"י, שמות א, ה). יתירה מזו ~ לימים התברר שהעלייה בתורה וביראה אשר היתה אמורה להיות מנת חלקו של יוסף אילו היה נשאר בבית אביו, היתה כאין וכאפס לעומת מה שהוא תרם לכלל ישראל לדורותיו, על ידי מצבו במצרים! ואפשר לומר שזה נכלל בדברי יוסף "כי

למחיה שלחני אלקים לפניכם" (בראשית מה).
מהי אותה תרומה אדירה של יוסף? על זאת למדנו מדברי רש"י (במדבר כו, ה): "לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתייחסין על שבטיהם, סבורים הן שלא שלטו המצריים באמותיהם? אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם! לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה" [החנוכי", למשל], לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזה שמפורש על ידי דוד: "שבטי י-ה עדות לישראל" ~ השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם".

כאשר מתבוננים בדבר מגלים שאכן זהו נס גדול ביותר. במשך מאה ושש עשרה שנים היו בני ישראל עבדים, ומתוכם שמונים ושש שנים של עבודת פרך. וזה היה במצרים שהיתה אז מקום טומאה, והם היו שם עבדים. עבד הוא "אבק אדם", אשר אפשר לעשות עמו מה שרוצים, ובכל זאת לא פגעו המצרים בשום אשה יהודיה. אחת היתה שפירסמה הכתוב, זוהי

שלומית בת דברי, אך מלבדה היו כולן כשרות! הרי זה נס עצום וגדול יותר מקריעת ים סוף. נס קריעת ים סוף היה רק בלילה אחד, אך נס זה חזר ונשנה יום יום, שעה שעה, במשך מאה ושש עשרה שנים, אצל ששים ריבוא בני אדם!

מי גרם לכל זה? מובא בחז"ל שכל זה אירע מכח עמידת יוסף בניסיונות הקשים שהעמידה בפניו אשת פוטיפר, יום יום. היא ניסתה לפתותו בכל הדרכים האפשריות, ובעמידתו האיתנה כצור החלמיש סלל יוסף את הדרך והניח את היסוד לקדושת ישראל. אם כן, יוצא שאמנם, במבט שטחי נראה לנו שאילו היה נשאר בבית אביו, היה בוודאי עולה ומתעלה למדרגות נישאות, אבל האמת האמתית שאז, היינו מפסידים את הנחת יסוד קדושת עמ"י. ומי יודע אם ישראל לא היו נטמעים במצרים, ולא היינו זוכים להתהוות כלל ישראל! זוהי דוגמא מופלאה ל"רבות מחשבות בלב איש"- המחשבה הפשוטה של בני אדם הסבורים שיוסף הפסיד הפסד גדול ועצום בירידתו

למצרים; "ועצת ד' היא תקום"- הקב"ה ייעד לו בתוך החושך הזה תפקיד גדול הרבה יותר, תפקיד של בניית כלל ישראל! כל הדרגות שהיה מתעלה בבית יעקב אבינו, הן כאין וכאפס לעומת התפקיד שיועד לו ממרום בתוך החושך והאפילה של טומאת מצרים.

כמו כן ידועים הדברים שאמר הגר"י מסלנט לתלמידו הגר"נ אמסטרדם, אשר התאונן לפניו ואמר: "אילו היה לי ראשו של ה"שאגת אריה", ליבו של ה"יסוד ושורש העבודה" ומידותיו של רבינו אז הייתי יכול להיות עובד ה' אמיתי". השיב לו הגר"י אמר: "נפתלי, בראש שלך, ובלב שלך, ובמידות שלך, תוכל גם כן להיות עובד ה' גדול" ("עלי שור" ח"ב, עמ' תקמח).

מכל זה אנו למדים שחובת האדם בעולמו, היא לעבוד את ה' במקום ובמצב שבו הוא נמצא. בזה הוא נבחן, וזהו השער אשר דרכו עליו לעבור וממנו יגיע אל שלימותו. יש בזה תביעה וגם עידוד, תביעה לעבודת ה' בכל מצב, ועידוד שדווקא מה"אפילה" עתיד לבקוע אור

גדול. בוא וראה עד היכן הדברים מגיעים- הנביא אומר על ימות המשיח (יואל, ג): "והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר, וניבאו בניכם ובנותיכם" וגו'. הדברים מופלאים! כיצד ייתכן שדווקא דור אחרון, דורו של משיח, דור שפל כמו הדור שלנו, דווקא הוא יזכה לדרגות מופלאות כאלו שהבנים והבנות יזכו לדרגת נבואה, שלא זכו לה התנאים קדושי עליון!! לאור דברינו יש לומר שדווקא כאשר יש קשיים, כיון שהחושך גדול, לכן כאשר מתגברים עליהם זוכים לאור הגדול של "אשפוך את רוחי על כל בשר".

מי פתח בתשובה תחילה

מעיון הפרשה גליון קצ"ג וישב ד. ראובן פתח בתשובה תחילה וישב ראובן אל הבור (לז, כט) וישב ראובן, ובמכירתו לא

היה שם, שהגיע יומו לילך ולשמש את אביו, דבר אחר, עסוק היה בשקו ובתעניתו על שבלבל יצועי אביו (רש"י) במדרש רבה (בראשית פד, יט) איתא: 'וישב ראובן אל הבור', והיכן היה, לח עיון וישב הפרשה רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אליעזר אומר בשקו ותעניתו וכו', אמר

לו הקב"ה, מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה, ואתה פתחת בתשובה תחילה. חייך שבן בנך עומד ופותח בתשובה תחילה, ואיזה זה, הושע, שנאמר (הושע יד, ב) 'שובה ישראל עד ה' אלקיך', ע"כ. וצ"ע טובא, הרי כבר קין עשה תשובה [כדאיתא לעיל במדרש (שם כב, יב- יג)], וכן אדם הראשון כבר עשה תשובה [כמבואר בעירובין (יח, ב)]. עוד יל"ע, במה שאמרו חז"ל שהושע פתח בתשובה תחילה, והרי משה רבינו כבר פתח בה דכתיב (דברים ל, ב): 'ושבת עד ה' אלקיך', וכן כל הנביאים שקדמו להושע, נמי הזהירו על התשובה. [עוד בענין זה, ראה מש"כ בגליוןשנה יא (גליון קכ פר' וישב אות ג) וגליוןשנה יג (גליון קנא פר' וישב אות ג)].

והתשובה שראובן פתח בתשובה לפני שה' פנה אליו משא"כ כולם לא פתחו בתשובה אלא לאחר שה' פנה אליהם. ולכן אין זה נחשב שהם פתחו בתשובה

המחילה שהושיעה

לא ידע את הסוד שהינם חשוכי בנים ורוצים מאוד לכבד אחרים מתבשיליהם! וכשראה, שהאיש מתעקש להביא את התבשיל, שבוע אחר שבוע, אף שרואה בעינו שהכל נשאר. פעם לא שלט ברוחו והטיח בו את דבריו הארסיים לעיני כל הבחורים: "מה אתה מביא את זה פה כל שבוע? וכי אינך רואה שאף אחד פה לא רוצה את זה!!! תפסיק כבר להביא את זה לפה!!! כאן זה לא מזבלה!".

לאחר אותו מקרה מביש, נעלם האיש מן הישיבה ולא ראו אותו יותר, את סיר החמין הוא כמובן כבר לא הביא ביום ראשון, וגם הוא עצמו נעלם לגמרי מן הסביבה ואף עבר לגור במקום אחר.

לאחר שנים הגיע אותו בחור לפרק האיש מקדש והוא נישא בשעה טובה ומוצלחת לקול צהלת חברי הישיבה. אך לצערם הרב חלפו שנים רבות מנישואיהם ועדיין אין שום זכר של ילד. הם פנו לטובי הרופאים בתחום, תפילות, קבלות, נדרים, סגולות, את ביתם של גדולי הדור פקדו – אבל שערי שמים היו נעולים בפניהם.

אדם אחד בשנות בחרותו למד בישיבת 'ברלין' בירושלים. בסמיכות לישיבה התגורר אדם, שהיה מהמתפללים הקבועים בישיבה. אותו אדם היה חשוך בנים לא עלינו, ובכל שבוע ביום ראשון היה מביא אל הישיבה לארוחת הצהריים, את השיריים של החמין, שנשתיירו מהשבת.

הוא סבר לזרוק את הנותר, והיות שנשאר להם הרבה כל שבוע, החליטו שלפחות ייהנו מזה בחורי הישיבה. ברם, החמין של יום ראשון, אינו כחמין של השבת. אין בו את אותו הטעם הטוב הסגולי והמשובח וחסר בו את תבלין השבת.

ולמעשה בחורים משכו ידיהם מהחמין וכך נותר לו הסיר ללא דורשים. בחור אחד בישיבה, שהיה קצת עז פנים, לא מצא חן בעיניו כל הסיפור הזה, שהאיש מתעקש מדי שבוע להביא את סיר שיירי החמין שלהם דווקא לישיבה. "מה זה כאן מקום איסוף לשיירי אוכל?" חשב לעצמו "וכי אין האיש הזה רואה בעיניו, שאף אחד כמעט לא מעוניין בשייריים שלהם?". לצערנו, הוא

היטב אותו מקרה מצער ומבייש. נפגעת עד עמקי נשמתו" ענה האיש, "ולאחר שהביט בפני הלה, שאל "האם אתה הוא אותו בחור, שהתפרץ לעברי בזלזול לעיני כל ודרשת שאפסיק להביא את התבשיל לישיבה?". האיש הסמיק מאוד והנהן בראשו בבושה וכלימה, "אכן אני הוא אותו בחור!" אמר חרש. "ובכן דע לך, שהמקרה הזה ציער אותנו מאוד! כי בכל שבוע שמחה אשתי מאוד על כך, שהבחורים נהנים מתבשיליה המיוחדים! לא סיפרתי לה כמובן על כך, שהבחורים מושכים את ידיהם ממנו והוא נשלח אחר כבוד וזבל. היא חשבה לתומה, שהיא מאכילה בחורים רבים בני תורה, בתבשיל חם ומצוין. וזה המריץ אותה לבשל שוב מדי שבוע לכבוד שבת חמין בסיר גדול וענק. הדבר הפיג מעט את הצער והחוסר הזועק בבית! אך מאז אותו יום ראשון, כשחזרתי הביתה ופניי היו נפולות ביותר, והוכרחתי לספר לאשתי דברים כהווייתן, שהבחורים בישיבה כבר לא רוצים לטעום מהחמין שלנו...

לאחר שניסו כמעט הכל, עמד האיש אובד עצות ועשה חשבון נפש, מה יכולה להיות הסיבה שנמנע מהם פרי בטן? עד שלפתע נזכר באותו מקרה עגום, שבייש והטיח בשכן שבישיבה על שיירי תבשיל החמין. עתה הרהר לעצמו, מי יודע, אם לא ציערתי אותו אדם? הוא ניגש מיד לברר את הנושא.

הלך איפוא אל הישיבה לחפש אחר אותו אדם, אך הם כבר לא גרו שם. הוא חקר ודרש רבות, עד שנודע לו על מקום מגוריהם. תיכף ומיד קם ונסע אל אותה העיר וחקר ודרש עד שמצא את אותו האיש, ברכו לשלום, וביקש אם אפשר לבוא אליו אל ביתו, כי דבר חשוב יש לו לומר אליהם.

האיש הסכים ונענה וקבע לפגשו בשעות הערב. בשעה היעודה, כאשר הגיע האורח, פתח בברכה נעימה, ולאחר שהציג את עצמו, שאל, אם זכור להם מקרה ישן עם סיר חמין שקרה לפני הרבה שנים בישיבת 'ברלין' בירושלים. "זוכר אני

ברית אחת ועשרה סנדקים?

תפילת מעריב הסתיימה בשטיבל החסידי של 'ז'דונסקא וולא', העיירה הפולנית הקטנה, פלך לודז'.

שני אברכים צעירים יצאו מבית הכנסת, משיקים את סוליות מגפיהם בשכבת הבוץ החלקלקה שציפתה את הרחוב, סימן ההיכר של החורף המזרח אירופאי. "מגיע לי מזל טוב" אמר אחד מהם לחברו בחיוך קל, "נולד לי בן, ביום ראשון הבא אכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה".

"מזל טוב" הזדעק בלבביות החבר, "שיהיה לך הרבה נחת ממנו, ומכל יוצאי חלציר". "אבל אני עוד לא יודע איך אקנה את צרכי סעודת הברית" הוסיף אבי הבן בנשימה אחת, שהסבירה את הארשת העגמומית שעל פניו.

"מה אתה לא יודע?" נעץ בו החבר את עיניו בתדהמה, כאילו אגרטל זכוכית התנפץ זה עתה באוזניו.

* * *

משה יחיאל גלברט נולד עם כפית זהב בפיו, כלשון העולם.

זה ציער אותנו מאוד, היא בכתה בדמעות והתבטאה שאותו בחור לא יודע ולא מרגיש, עד כמה גדול הצער של חשוכי בנים, שאין להם בשביל מי להכין חמין לשבת". מששמע האורח את המשך הסיפור, הבין מיד, שפגע בהם קשות, הוא החל לבקש מאוד על נפשו וסיפר להם שגם הוא חשוך בנים זה שנים רבות. ועתה מרגיש הוא, כי בעטיו של אותו מקרה הקדוש ברוך הוא מונע ממנו פרי בטן. לפיכך, מבקש ומתחנן ומייחל שיסלחו לו על מעשה אווילי זה.

ואכן, לאחר רוב הפצרות ותחנונים מחלו לו על כך בלב שלם, יצא אל ביתו בלב קל. לא חלפה שנה מעת בקשת המחילה ונולד להם בן זכר, ומיד לאחריו עוד הרבה ילדים בצפיפות גדולה, כדי להשלים את כל השנים החסרות... (אור לישרים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

אביו, הסוחר החסידי ר' מרדכי מענדל גלברט הוא אחד מעשירי העיר לודז', בעליו של אחד מבתי החרושת הענקיים בעיר. הילד מוישה'לה גדל כבן עשירים, בשפע של מותרות, משמלאו לו שמונה עשרה נישא והפך לאברך משי השוקד על התורה והעבודה, כשאביו, הנגיד, מחזיק אותו על שולחנו ומעניק לו את כל צרכיו, ובלבד שישב וילמד מבוקר עד ערב.

הקריסה הגדולה קרתה בשקט. ביום סגריר אחד, ללא רעש רב, פשט ר' מרדכי מנדל את הרגל, איבד את כל נכסיו במחי השקעה כושלת.

בתחילה עוד איכשהו נשמר הסוד. חבריו הקרובים של ר' מרדכי מנדל ידעו שהאיש רעב ללחם, אך בציבור הרחב עוד התייחסו אליו כאל גביר אדיר. כמובן שבעיירה 'ז'דונסקא וולא' בה מתגורר בנו, האברך ר' משה יחיאל, טרם שמעו מילה על המהפך. אבל בחשבון הבנק של ר' משה יחיאל הורגש היטב השינוי לרעה.

תמו שנות השובע.

בעל המרתף דרש מקדמה של כמה מאות זלוט'ס עבור הדירה, בלית ברירה הסכים לחכות עוד כמה ימים עם התשלום. ומשמים, באותם ימים בדיוק, הצטרף

למשפחת גלברט הצעירה תינוק זעיר שנולד למזל טוב, כעת נוספו להם הוצאות חדשות בדמות סעודת ברית והוצאות נלוות.

ר' חיים אלתר, אומר ועושה. עוד באותו ערב שם פעמיו לאחד הבניינים המפוארים בעיר, לביתו של הנגיד המפורסם ר' נתן דוד וישליצקי.

לחיצה על ידית מוזהבת הובילה את ר' חיים אלתר במסדרונות מפוארים עד למשרדו של ר' נתן דוד. יהודי חסידי בכל הופעתו והווייתו.

"אתם מכירים את ר' מרדכי מענדל?"
"בוודאי" השיב ר' נתן דוד.

"בנו, ר' יחיאל משה, עומד להכניס את בנו בברית והוא חפץ לכבד אתכם ב'סנדקאות'..."

"וכמה הוא רוצה בעד הסנדקאות?" קלטו חושי המסחריים של ר' נתן דוד את הרמז.

"מצבו הכלכלי דחוק במיוחד, אתם בוודאי מבינים שמגיע לו נתינה הגונה בעבור כיבוד זה".

"אתה מבין" סיים ר' משה יחיאל לאחר שהנחית באוזני ידידו את התגלית המרעישה על מצבו הקשה, "אני עוד לא יודע מהיכן אמצא קורת גג, אז להכין סעודת ברית למוזמנים?".

החבר, ר' חיים אלתר ברגר שמו, אברך חסידי צעיר, מלא תושייה ומרץ, החליט שהוא מתגייס לעניין בכל הכוח. לפני הכל ביקש מידידו להמתין רגע ברחוב, הוא רץ בחזרה לבית הכנסת בו התפללו לפני כמה רגעים, ניגש אל ר' גרונם הגבאי המנהל את קופת גמילות חסדים המיועדת למקרים כאלו בדיוק, סיפר לו על האברך שנולד לו בן ואין בידו אפילו שווה פרוטה.

הגבאי שלף מהקופה את הסכום המקסימלי לפי התקנון, עשרה זלוט'ס. ר' חיים אלתר אץ החוצה ותחב את עשרת המטבעות בידו של ידידו שהקלה פורתא

"אני אתן חמישים זלוטס" הכריז ר' נתן דוד "ובעזרת ה' בבוא העת אוסיף על כך כהנה וכהנה".

"כידוע" זרק ר' חיים אלתר ברמיזה, "בסדר גמור" דץ לו ר' חיים אלתר, "ביום ראשון הקרוב אתם מוזמנים בשעה עשר בבוקר לברית שתתקיים".

כשיצא ר' חיים אלתר מביתו של ר' נתן דוד החלו רגשותיו סוערים, רק עתה קלט איזה מטבע 'עוברת לסוחר' הייתה בידו.

אם ר' נתן דוד הסכים לשלם כל כך מהר חמישים זלוט'ס עבור סנדקאות, הרי שהוא עלה על 'מתכון מנצח' לגייס סכומים נכבדים עבור ידידו השרוי במצב קשה.

אך מאידך, בסנדקאות, כידוע, אפשר לכבד רק בן אדם אחד. הוא המשיך לצעוד מהורהר ברחובות העיר החשוכים כשלפתע עלה במוחו רעיון נועז.

הוא טיפס במדרגות ביתו של ר' חיים ברוך, בעל בית החרושת לגרביים, עוד נגיד לודז'אי מפורסם, נקש בדלת והחל לספר באוזניו את כל הסיפור, על ר' משה יחיאל שהגיע למצב כספי נורא ועל

כעבור דקות ספורות יצא ר' חיים אלתר מהבית המפואר כשבאמתחתו סכום נאה מהנגיד שקנה את הסנדקאות בפעם השנייה.

בימים הבאים עלה וירד ר' חיים אלתר בבתיהם של עשירי לודז', מכר את הסנדקאות הנכספת שוב ושוב לשורה של כעשרה נגידים, בעלי הון ואמצעים, תמורת סכומים מכובדים, עד שסוף סוף היה בידיו סכום כסף נכבד, בן כמה מאות זלוט'ס, שיסיפיק לידידו לתשלום ה'מקדמה' עבור הדירה, לרכישת צרכי סעודה בסיסיים לכבוד הברית.

אלא שדווקא אז, לאחר שהצליח לכנס סכום נכבד שיש בו כדי להעמיד את ידידו על רגליו, החל ליבו נוקפו ומרעידו: "מה עשית, נכון, הייתה לך כוונה טובה, לשם שמים, אבל איך תיחלץ מהבור שכרית בעצמך? כל הגבירים יבואו לסעודת

בבוקרו של אותו יום ראשון הלכו עשרת עשירי העיר לודז' להיטהר במקווה, להתכונן לקראת המצוה. כשאף אחד מהם, כמובן, אינו מעלה על דעתו שידידו אף הוא מתכונן לאותו מאורע בדיוק, לאותה סנדקאות ממש.

בשעה היעודה התמלא האולם הקטן בו נערכה הברית בדמויותיהם ממוסגרות צעיפי המשי ומעילי הפרווה של עשירי העיר לודז'. כל אחד מהם הגיע במיטבו, מוכן ומזומן למצוה הסגולית שרכש בדמים מרובים. מרגע לרגע נעשתה האווירה מביכה. המבטים חצו את החדר לאורכו ולרוחבו.

"רגע, מה גם אתה עושה פה?" שאל איש את רעהו, ללא אומר ודברים.

"איך התקבצו כל עשירי העיר בברית של אברך עני ורש?", ריחפה מאליה השאלה בחלל.

בירכתי האולם הצטנף לו האברך ר' חיים אלטר, מוכן ומזומן לכל התפתחות לא נעימה.

הברית ויאשימו אותך בהונאה, בהולכת שולל, אנא תישא את פניך"...

נבוך עלה ר' חיים אלטר לביתו של המרא דאתרא ד'זדזונסקא וולא, הגאון רבי אליעזר ליבשיץ זצ"ל שנודע כחכימא דיהודאי. בביתו נכח גם חתנו, הגאון רבי משה בעער הי"ד, ת"ח וגאון עצום. "כבוד הרב" פתח חיים אלטר ושלף מכיסו צרור של מזומנים. במשך כמה דקות סיפר על ה'הרפתקה' אליה נגרר רק מתוך רצון לסייע לחבירו.

ארשת חריפה ומחויכת נפרשה על פני הרב. הוא היה המום מחד מהרעיון הנועז, אך בה בעת העריך והתפעל ממסירותו של אברך למען ידידו, רק בשלה מוכן היה להסתכן בצעד כזה.

"תנוח דעתך" שיבח אותו הרב על התעוזה והיוזמה, "טוב עשית, יפה פעלת, יכול אתה למסור לי את הכסף שאספת, ובעז"ה אני אדאג לחלץ אותך מהמיצר אליו נקלעת".

הרב, "אבל מי שמוכן להשתתף במצוה, הריני מבטיח לו בפה מלא שהוא לא יפסיד מאומה ואדרבה שכרו יגדל מאוד".

רטט של התרגשות עבר בין הנוכחים.

הרגש הכספי, החוש העסקי, התחלף בן רגע בתחושה אחרת, מרוממת, של מצוה לשם שמים, נטולת כבוד ונגיעות אישיות, כזו הנובעת מעומק הנקודה היהודית. אף אחד מהנגידים לא ביקש חזרה את כספו, כולם הסכימו פה אחת להצעתו של הרב שהתעטף בטלית ותיישב בשליחותם על כיסאו של אליהו הנביא ועד מהרה הרעידו ברכותיו הרותחות של האב הטרי את החדר "אשר קדשנו במצוותינו... להכניסו בבריתו של אברהם אבינו..."

בין כך ובין כך פנה הנגיד ר' נתן דוד, 'המתחיל במצוה', אל האברך ר' חיים אלתר, תחב בידו עוד כמה עשרות זלוט'ס וביקשו לרוץ לקנות עוד כמה מטעמים, בקבוקי בירה, הערינג ומיני מרקחים, כדי שיסיפיקו בשפע לכל המשתתפים.

מי שלא השתתף באותה סעודת ברית, לא ראה סעודת ברית שמחה מימיו. נגידי

מי שהציל אותו, ברגע האפס, היה לא אחר מרבה של העיר, הגאון רבי אליעזר, שנכנס פתאום אל החדר והניח על השולחן ערימה עבה של שטרות. חיים אלתר הכיר היטב את השטרות שנאספו על ידו בעמל.

"מורי ורבותי" פתח הרב בקול נרגש, "יש לנו כאן 'ברית מילה' מיוחדת במינה, סיפור שלא קורה בכל יום. כל אחד ממכם, נגידים יקרים, שילם סכום נכבד עבור ה'סנדקאות', לפי שורת הדין היא שייכת לכולכם".

מבטים המומים צצו על פני הנגידים, הם החלו להבין מה אירע כאן...

"אך בוודאי אתם מבינים, רבותיי, שאי אפשר לכבד את כולם לקיים את המצוה בפועל ממש, ולפיכך הרשו לי להציע לכם שאני אשמש בשליחותכם כ'סנדק', מה שלא יגרע בכהו זה מהזכות העצומה והסגולית שנפלה לידיכם, לזכות ב'סנדקאות' באופן נדיר שכזה.

"מי שרוצה לחזור בו מהעסקה – יכול לגשת ולקחת את כספו בחזרה" הבהיר

העיר לודז' הסבו סביב שולחן אחד וקניית זוג נעליים היתה נחשבת מתנה חשובה מאוד.

היודי אחד בעיירה הבטיח לשני בניו שאם הם ילמדו היטב ויבחנו על לימודם, הוא יקנה לאחד חולצה חדשה ולשני נעליים חדשות. הילדים שמאוד רצו את המתנות האלה ישבו וחזרו בשקדנות על הגמרא, ומשבחן אותם אביהם וראה שהם שולטים היטב בלימודם, קנה להם את המתנות כפי שהבטיח להם.

הילד שקיבל את הנעליים קראו לו יעקב, וכאשר יצא לראשונה בנעליו החדשות לרחוב, שמע את יוסל חברו היתום מבקש מאמו שתקנה גם לו נעליים חדשות. האלמנה לא ידעה מה לעשות, לא היה לה לחם בבית, אך ליבה נכמר בקרבה והיא הבטיחה לילד שאולי לקראת פסח היא תקנה לו נעליים חדשות. כששמע זאת יענקל, לא יכל ליבו הרחום לשאת את הצער, הוא פשט את נעליו החדשות והגישן ליוסל היתום, באומרו: תן לי את נעליך הישנות וקח לך את אלה. ואכן יעקב לבש את נעליו הישנות של חברו, והלך

כשפניהם מאירות משמחה, על המצוה המיוחדת שהתגלגלה לידיהם. בתום הסעודה מסר רב העיר את הסכום הנכבד לאבי הבן, ר' משה יחיאל, שלא ידע את נפשו מרוב שמחה, דמעות של אושר זלגו מעיניו.

והלא כך אמרו חז"ל: "תינוק בא לעולם – בא וכיכרו בידו".

מתוך הספר 'ריקוד האש בבוכנוואלד' – זיכרונותיו של הרה"ח איש החסד, אוד מוצל מאש, רבי חיים אלתר ברגר זצ"ל (יש"כ להסופר הרב שמעון טיקוצקי) (אור לישרים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

אוכל פרותיהן בעוה"ז

סיפור מופלא סיפר המגיד מישרים הנודע הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל על מעלת גמילות חסדים.

מצבם הכלכלי של היהודים באירופה לפני מלחמת העולם השניה היתה קשה מאוד. רוב היהודים לא היתה להם פרוטה בכיס,

הביתה, שם היה צריך להתחמק יעקב לשפוך את צקון לבו אצל אבני בתירוצים ואמתלאות שונות שלא לספר להם מה קרה עם נעליו החדשות... עברו ימים, ואמו האלמנה של יוסל שבקה חיים גם היא, לא עליכם, והילד היתום נשאר בודד בעולם. פנה יעקב לאביו וביקש ממנו להכניס את חברו לביתם. אך האב אמר שהדבר בלתי אפשרי, הרי אנו גרים בדירת חדר קטנה, אין לנו מקום...

הגיע הערב, והאב הבחין שיעקב איננו יצא בבהלה לחפשו, ומצאו יושב בבית המדרש ביחד עם חברו היתום. "מה אתה עושה כאן, יענקל?!", תמה האב. "באתי לישון כאן עם חברי, כדי שהוא לא ישאר לבד", ענה יענקל. ראה האב שבנו נחוש בדעתו, הסכים והכניס את יוסל היתום לביתו.

עברו שנים, יענקל עבר את מוראות השואה, ולאחר תום המלחמה החליט לעקור לארץ אבותינו, כאן בארץ נשא אשה והקים משפחה לתפארת. עברו עוד שנים, היה זה בשנת תשכ"ז, הכותל שוחרר, ובתשעה באב נסע ר' "האם אתה זוכר את יוסל החבר שלך? אני הוא יוסל! דבר ראשון, קח עשרים אלף דולר בשביל הנעליים. וחוץ מזה מהיום אתה חי על חשבוני, לא אשכח את החסד שעשית אתי כשהייתי ילד יתום, את כל חיי אני חייב לך. כמובן שכל הוצאות נישואי ילדיך הם עלי, אולי אוכל להחזיר לך בכך מעט ממה שעשית אתי..."

הגיע הערב, והאב הבחין שיעקב איננו יצא בבהלה לחפשו, ומצאו יושב בבית המדרש ביחד עם חברו היתום. "מה אתה עושה כאן, יענקל?!", תמה האב. "באתי לישון כאן עם חברי, כדי שהוא לא ישאר לבד", ענה יענקל. ראה האב שבנו נחוש בדעתו, הסכים והכניס את יוסל היתום לביתו.

עברו שנים, יענקל עבר את מוראות השואה, ולאחר תום המלחמה החליט לעקור לארץ אבותינו, כאן בארץ נשא אשה והקים משפחה לתפארת. עברו עוד שנים, היה זה בשנת תשכ"ז, הכותל שוחרר, ובתשעה באב נסע ר'

עברו שנים, יענקל עבר את מוראות השואה, ולאחר תום המלחמה החליט לעקור לארץ אבותינו, כאן בארץ נשא אשה והקים משפחה לתפארת. עברו עוד שנים, היה זה בשנת תשכ"ז, הכותל שוחרר, ובתשעה באב נסע ר'

עברו עוד שנים, היה זה בשנת תשכ"ז, הכותל שוחרר, ובתשעה באב נסע ר'

עברו עוד שנים, היה זה בשנת תשכ"ז, הכותל שוחרר, ובתשעה באב נסע ר'

דתות על סדר א בלבד ורוצה שילמדו גם סדר ב הלכה וכו' טיפוס קשה והאברך ההוא בכל זאת הלך ללמוד שם וזה היה תמוה שאצלנו הוא נרדם שנראה כאילו הוא עשה את כל עסקיו בערב ומגיע עייף לכולל אז מה כל כך מושך אותו ללמוד בכולל

לאחר זמן פגשתי אברך שלמד שם בכולל ושאלתי אותו איך האברך הנ"ל והוא ענה לי שהוא מיוחד ושאלתי אותו מה עם השינה שהוא עייף ונוהג להירדם הוא ענה לי דבר מדהים שיש לו בעיה שאם אינו לוקח כדורי ברזל הוא קורס ונופל שדוד ולפתע הבנתי עד כמה צריך לדון לכף זכות הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

טיסה בלי חשבון

"אני יוצא להשיג מוניית", בעלי נחפז אל היציאה משדה התעופה. "תבדקו שכל המזוודות איתכם, חוזרים הביתה". כמה קלאסי. משפחה בת שמונה נפשות, מזוודות שמוטות על הקרקע סביבה,

סיים הרב דרוק את הסיפור ואמר: הרבה פעמים כאשר יהודי גומל חסדים עם זולתו, הוא יכול לראות בחוש את ה"אוכל פירותיהם בעולם הזה", וכמובן שהקרון קיימת לו לעולם הבא.

גל" מתיקות הדף היומי (אור לישרים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

האברך שמסר נפש

מעשה שהיה באברך יקר שביקש מאוד להתקבל לכולל ומעיקרא לא רצו לקבלו אך לבסוף קיבלו אותו וכאשר הוא התחיל ללמוד הוא היה נרדם וחשבו בהנהלת הכולל שהוא מגיע על דעת לישון בכולל וגערו בו וכן היה מידי יום ביומו...

עד שכלו הקיצים והוא לא יכל להמשיך בכולל

אבל הוא לא התיאש וחיפש כולל אחר ומשלא מצא כולל אחר שהסכים לקבלו הוא הלך לכולל נידח שהסכים לקבלו רק שהוא היה משלם 600 ש"ח לא כולל

חוזרת הביתה. כן, הסיטואציה הזו יכולה הייתה להיות הכי ריאלית ונחמדה שאפשר, אם לא הייתה מתרחשת שבועיים קודם זמנה, ערב סוכות תשפ"ב--

כך מתחילה התארגנות רבת פרטים. הזמנת כרסיסים, וידוא המסמכים של כולם, אריזה, קניות נחוצות, שמונה מזוודות ענק במרכז הסלון שהולכות ונטענות לקראת שבועיים באנגליה.

יום ראשון, י"ג בתשרי. כולנו ארוזים, נרגשים. ההסעה צופרת, ואנחנו מתאכלסים בתוכה בדוחק. שדה התעופה עמוס, ואנחנו מצפים לביקורת הדרכונים. "לא עכשיו", אומר הפקיד שאליו אנחנו ניגשים, "יש עיכוב, חכו בצד".

אנחנו מחכים בצד שעה ושעתיים; אבא, אימא, שישה ילדים ושמונה מזוודות. אימא שלי מתקשרת, מרוגשת, מצפה לשמוע שאנחנו לקראת המראה. "זוכרת את ה'בוסטון-פאי' שאהבת? הכנתי במיוחד בשבילך, וזה חוץ מכל מה שמחכה לכם..."

לטוס? על הדף שמולי משורטטת טבלה כמטית, בצידה האחד נכתב 'כן', לצד שרבוט של מטוס, ובצידה השני 'לא'.

אני אמורה למקם את השיקולים בעד ונגד בטבלה ולהגיע לכלל החלטה, אבל איכשהו, הדף מלא שרטוטים חסרי משמעות ואני בוהה בו, מתקשה להחליט. "מה קורה?" בעלי מגיע לקראת ערב, מצפה לשמוע החלטה סופית.

"אני לא יודעת... מצד אחד - להתארגן ולארוז למשפחה שלמה, לשמור על הילדים אצל ההורים שלי שלא ירעישו מדי, ובכלל - לשלם במשך עשרה חודשים אלף שקלים, דמי החזר ההלוואה שניקח בעבור הטיסה... ומצד שני - אהמ..."

"מצד שני - כיבוד הורים", בעלי נחרץ, "ואם כן - אין מקום לשיקולים כספיים. יש לנו אפשרות לשלם את ההלוואה בפריסה

"יש עיכוב, מאמי", אני אומרת, מדמיינת לטוס לאנגליה כי הבנו שזהו רצון ה' מאיתנו. כעת אנחנו מבינים שרצון ה' הוא שנישאר כאן בחג, ולא רק נישאר, אלא נשמח ונחגוג".

לשמוח ולחגוג...? כולנו בוהים בו, נעדרי כל רצון לחגיגות.

"אני יוצא לבנות את הסוכה. הבנים איתי, הבנות אחראיות לפרק את המזוודות, אימא - תוכלי להתחיל לבשל סעודות חג?" הוא מביט בי, מרמז, ואני מבינה את כוונתו. קמה באחת מהדכדוך, מפרידה ביצים ומכינה קינוחים, שיהיה שמח. למחרת חוזר בעלי מתפילת שחרית.

"מה דעתך לטוס לאנגליה?"

השאלה הזו מוכרת לי, רק לפני חודש היא נשאלה, אך אז ללא קריצה... "רעיון נפלא!" אני מפקקת בגיחוך.

"אני רציני", מבהיר בעלי, רק אז אני שמה לב שהוא בעיצומה של שיחת טלפון, "אני בטלפון עם סוכן הנסיעות, הוא מצא טיסה

חילופית ליום רביעי. מה את אומרת?"

מה-אני-אומרת.

את שפתיה הנשמטות מטה. האמת, גם אני נראית כך עכשיו.

חצי שעה נוספת של המתנה, עד שניגש אלינו דייל חמוץ פנים. "מצטער מאוד. הטיסה לאנגליה התבטלה בגלל תקלה בלתי צפויה במטוס". ולא, הם מתנצלים ממש, אבל לא תצא טיסה נוספת לפני החג. ושוב מצטער מאוד.

כולנו מצטערים מאוד מאוד. מנסים להסביר, לכעוס, להתווכח. דקות ארוכות של זעם, תסכול ועיכול, עד שאנו מבינים שנחתמה הגזרה. "אני יוצא להשיג מוניט", בעלי נחפז אל היציאה משדה התעופה, "תבדקו שכל המזוודות איתכם. חסרים הביתה".

וכך אנחנו פותחים את הדלת ונכנסים בשורה עגומה; אבא, אמא ושמונה מזוודות. מחר בלילה יחול החג, ואנחנו כאן. אני יושבת בסלון עם הילדים הבוגרים, לא מסוגלת לדבר.

בעלי נכנס אל הסלון, אוחז במזוודה האחרונה. "תקשיבו", הוא אומר, "חשבנו

"הקב"ה נותן את החג, והאדם בוחר לשמוח בו בעלי לא צריך נבואה כדי לנחש מה אני חושבת עכשיו. "ולפעמים הקב"ה עוזר גם בדרכים נוספות".

ואז הוא מכניס את ידו אל הכיס, ושולף...
ציק!
!!!

ההמחאה מוכרת לי. בסתר ליבי, בתת מודע, כללתי אותה בין השיקולים נגד הטיסה לאנגליה. עמותת 'יוצאי אנגליה' מעניקה במרב לב לכל הישראלים יוצאי אנגליה תמיכה לחגים. מדי חג הם מדגישים שההמחאה מיועדת רק לשוהים בארץ ישראל, 'ואילו החוגגים בחו"ל מתבקשים לא לפרוע את ההמחאה.

עם הטיסה, גנזתי את אלף השקלים שבהמחאה 'שכחתי ממנה לחלוטין. היא נשארה שמורה עד הרגע הזה, שבו היא התאימה במדויק. כעת הגיע זמנה, מתנה ישירה מבורא העולם, לשמח אותי באופן אישי.

כך יוצא בעלי עם הבנים לקניות ענק,

הפעם אין לי סבלנות לשרטט טבלה, וגם לו יכולתי - היא הייתה זהה לזו הקודמת. "ניסע", אני אומרת, יודעת שזהו הדבר הנכון לעשות.

הוא מתאם סופית עם הסוכן, ואני, מתוך ההלם, תופסת פתאום שאנחנו הולכים לשהות בסוכה שלנו... שלושים שעות בלבד! "לא צריך קישוטים", אני אומרת, "בכל מקרה, אנחנו כאן רק בחג הראשון, אין טעם להשקיע..."

"ודאי שיש!" בעלי לא מוותר, "זה קלי ואנווה! נכון שנהיה כאן רק יום אחד, אבל הוא הולך להיות הכי שמח שאפשר!"

אני מביטה בבית המבולגן, בכוחות שאפסו לי, במקרר שרוקנו בחריצות לפני היציאה, ועכשיו איכשהו מתחיל לקלוט אל תוכו את צורכי החג המינימליים בלבד... איך מכל אלו מפיקים שמחת חג? ברעיון, עוד אפשר להספיק לצאת ולקנות המון פינוקים ואוכל מוכן לעונג יום טוב, אבל איך, אחרי ההלוואות שנטלנו על עצמנו לטיסת שמונה נפשות???

הטיסה. טנדר מוזמן, מזוודות נדחסות אל תא המטען, ואנחנו בשדה התעופה. החתמת דרכונים זריזה, בידוק מזוודות, מערכת הכריזה מודיעה להתארגן לקראת הטיסה.

רק כאשר ניתקים גלגלי המטוס מן הקרקע אנחנו מתחילים להאמין שהפעם זה קורה. אני נושמת עמוק; אחרי מרוץ היממה האחרונה, הטיסה הזו היא זמן נפלא להרפיה.

בשדה התעופה הבריטי מקדם את פנינו שלט 'ברוכים הבאים' ענק וחגיגי, פניו של אחי הבכור מציצות מאחוריו. "לא כתבנו בחג, אל תדאגו", הוא קורץ, "המודעה הייתה מוכנה לקראת הנחיתה הקודמת..."

אחי מטעין את כולנו לתוך רכבו ומפליג אל בית ההורים. הם ממתינים לנו בחוץ, אימא שלי דומעת ללא הפסקה. "תודה", היא ממלמלת בין הדמעות, "תודה שחשבתם להגיע בפעם הראשונה, ותודה שהגעתם בפעם השנייה..."

הם מעמיסים בשפע מכל טוב העיר, ככל שאפשרו להם אלף השקלים. הכמויות שצנחו שעתיים לאחר מכן למטבח היו הזויות. מאכלים שבדרך כלל אני לא פוזלת אליהם אפילו. חנויות שמעולם לא פקדנו, כל אלו הגיעו אלינו בשפע מפנק היישר מידו הרחומה.

בשפע שהגיע יכולנו להזמין בחורים יוצאי חו"ל שנשארו לבדם בארץ, הכנו סעודות חג מלאות צבע וחגיגות, תלינו קישוטי סוכה עד האחרון שבהם, והתחדשנו בבגדי החג.

היה חג שמח. באמת. עשינו הכול כדי שיהיה כזה, והוא אכן היה. היו שירים, דברי תורה, צחוק וחוויה משפחתית, מעדני גורמה ופינוקים בשפע. הדבר היחיד שהעיב על מצב הרוח המרומם היה המחשבה על הוריי שחיכו לנו כל כך והתאכזבו באותה מידה...

מייד במוצאי החג נשלפות שמונה המזוודות זו אחר זו, מתמלאות במיומנות בת שבוע. ההורים שלי מאושרים, רק עכשיו מתברר לנו עד כמה כאבו את ביטול

כנראה התרגל להטחות כעס וזעם שהופנו אליי בשיחות הקודמות. "כן".

"אנחנו מודים לכם על הסבלנות ואורך הרוח", מסכן, נשמע שאלו היו נדירים ממש, "ואתם, כמו כל הנוסעים שנרשמו לטיסה הזו, תקבלו פיצוי".

הוא אולי מתפלא על האדיבות שלי,

לא מבין שאני לא מרגישה צורך בשום פיצוי שהוא. החג הזה, שיכול היה להיות סגרירי ומאכזב, היה עמוס בשמחה פנימית ובהתרוממות הרוח. בסייעתא דשמיא שהקיפה אותנו - בטיסה החילונית שהצלחנו להשתחל אליה, ובצ'ק המתוק.

"כדי לפצות אתכם, הוחלט שמעבר לפיצוי בסכום הטיסה, תקבלו תוספת שמונת אלפים שקלים. כבר בימים הקרובים יפקדו בחשבונכם שמונה עשר אלף שקלים. בסדר?"

מה יותר בסדר מזה? חגגנו בארץ הקודש, חגגנו באנגליה, וחזרנו ארצה כדי לשמוע שהקב"ה, בנוסף לכול, דאג גם למימון ישיר של הטיסה. אנחנו בחרנו לשמוח,

איזה חג שמח. הילדים מאושרים, אמא שלי דואגת למלאי תעסוקה והווי, ה'בוסטון פאי' ממתין לי, והבית הנוסטלגי מעורר בי את כל הרגשות שבעולם.

"אני יוצא להשיג מונית", בעלי נחפז אל היציאה משדה התעופה. "תבדקו שכל המזוודות איתכם, חוזרים הביתה". חוזרים הביתה! עמוסים צלילי חג, מתנות ושלל חוויות מלאות צבע ורגש.

בחוף אווירת חשוון, מחר מתחילים לשאול טל ומטר, והסוכה שלנו עודה פתוחה, עדויית קישוטים.

הפלאפון מצלצל. בטח אמא שלי, מצאה עכשיו מוצץ, גרב או סיכה מתחת לאחת המיטות. שתזרוק, מאמינה שעד הפעם הבאה שנתראה כבר לא תהיה אפשרות לעשות בהם שימוש... מספר לא מוכר. "כן?"

"שלום, כאן נציג חברת התעופה. אנחנו חוזרים ומתנצלים על עוגמת הנפש שנגרמה לכם בעקבות ביטול הטיסה, הייתה תקלה לא צפויה שגרמה לכך - את איתי, גברת?"

והקב"ה דאג לה, לשמחה, שתהיה בפעם הגיעה לבקר את מק הגאון רבי שלמה. אליעזר יהודה, שהראה לה פנים שוחקות.

בני המשפחה כיבדו את שארתם הגלמודה, והיא מצידה התמידה להגיע ולהתארח על שולחנם אולם לא הסכימה בשום אופן לגלות היכן היא גרה...

והנה שמחה נערכה בביתו של רבי אליעזר יהודה, וראש הישיבה ביקש להזמין גם את אותה קרובת משפחה לקחת אתם חלק בשמחה, אולם את כתובת מגוריה לא היה לו. אז קרא רבי אליעזר יהודה לנכדו חביבו רבי אריה וביקש ממנו להיות אחראי על הזמנתה של אותה קרובת משפחתם.

איך אדע איפה גרה האשה? שאל רבי אריה את הסבא הגדול, והרי היא אינה מגלה את מקום מגוריה... אולם מרן הסבא בשלו "אתה בעזרת השם תמצא... קח מונית וסע לחפש אותה..."

לאן אסע? הקשה הנכד, שכן מקום מגוריה של האשה המסכנה היה חסוי, אולם למרן הגאון רבי אליעזר יהודה היה

מרוה לצמא // סוכות תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

p0583271323@gmail.com

'מילה' של רבי אליעזר יהודה

על "מילה" נוספת שיצאה מפיו של מק הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ראש ישיבת מיר, אותה הורה לנכדו, הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצוק"ל, ראש ישיבת מיר במודיעין עילית,

שהשבוע יחול יום פטירתו, שמענו סיפור המחייב את כולנו, איש איש ומילותיו עמו.

הגאון הגדול רבי אריה סיפר את הסיפור המופלא הזה לרעייתו הרבנית, ויש בו מילים של אמונת חכמים ויראת שמים.

היה זה בשנותיו הצעירות של רבי אריה, נכדו של מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל. לסבא היתה בת משפחה ערירית ועלובת נפש שפעם

רעיון. 'קח חמש לירות, אמר נכדו, וסע עם המונית בתשלום שיגיע עד חמש לירות והשם יקרה את האשה לפניך'.

מילה של תלמיד חכם ומרביץ תורה, ומילה של מי שלא שואל ועושה בתמימות. כי דולנו מילים.

ורבי אריה, בציות מוחלט למילותיו של הסבא הגדול עלה על המונית בלי לשאול שאלות. הנהג הפעיל את המונה והם התחילו לנסוע ברחבי ירושלים. כאשר הגיע המונה לחמש לירות, ביקש רבי אריה מהנהג לעצור, שילם לנהג את שכרו וירד מהמונית. היתה זו שכונת מגורים גדולה ומרובה בניינים באזור מרוחק, ורבי אריה, באמונת חכמים תמימה בדבריו של הסבא הגדול ובעיקר- בלי לחרוז את סופו הטוב של הסיפור עבר בין הבניינים מחפש אחפש אחר קרובת משפחתם כדי להזמין אותה לשמחה, בדיוק כמו שביקש בסבא..

יתד השבוע הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

לפני מספר שנים, בשב"ק פר וירא, הזדמן לי לראות בחומש 'עבד המלך' [להגר"ש הומינר זצ"ל], על הפטרת פרשת וירא בה נמצא מעשה האשה השונמית, את דברי המדרש בשיר השירים, על 'כוחה של פרנסה', זכות המפרנס אחרים מנכסיו, שבכוחה להחיות את בניו, כשם שהאשה השונמית פרנסה את אלישע ובזכות זה זכתה להחיות את בנה. מיד כשראיתי את הדבר עלה בראשי שכדאי לפרסם זאת אצלנו בכולל, זכיתי ללמוד בכולל 'צילו של

היכל' ברובע היהודי בירושלים, שם סדר א' וסדר ב' סמוכים וישנה הפסקת צהרים קצרה למנחה ולארוחת צהרים, וישנו אברך אחד צדיק אשר כבר כמה שנים מארגן ארוחת צהרים קלה לכל באי בית המדרש, לצורך זה הוא מגייס מכאן

דירה ועוד דירה, בנין ועוד בנין, ו... הדלת נפתחה ובפתח עומדת לא אחרת מאשר אותה קרובת משפחה נדהמת, שהתרגשה מאוד לראות את שאר בשרה "מגלה" את מקום מגוריה החסוי...

ומשם, לעילוי נשמת ולרפואת ולזכות וכו', והנה לדברי המדרש הרי לסייע בידו זו זכות גדולה שיש בידה להחיות את הבנים.

אכן היה זה ממשבאותה השעה 1:35 בצהריים, הקב"ה הכניס בלבי לתרום ולראות במוחש איך מתקיימים דברי המדרש על 'כוחה של פרנסה', לסעוד לבם של ת"ח שיוכלו להגות בתורה, ולזכות לשמירה על הבנים.

חשבתי לומר לאותו אברך שיפרסם זאת, אך הדבר פרח מזכרוני. והנה ביום ראשון, בערך בשעה 1:35, אני שומע אותו מספר למישהו כי לארוחת צהרים של היום הוא לא מצא עדיין תורם. אמרתי בלבי, 'אטול אני חלק בזה, ושיהיה לשמירה על הילדים שלי בע"ה', ובאתי ונטלתי חלק במימון ארוחת הצהרים של בני התורה באותו יום.

כשגמרתי לאכול התקשרתי הביתה, ורעייתי שתחי' מספרת לי, כי ממש לפני דקות ספורות היא חזרה הביתה עם הילדים מהגנים, ולפתע היא שומעת את דלת הבית נטרקת מהרוח בעוצמה רבה, ואת בתי הקטנה פוצחת בבכי גדול, דלת פלדלת כזו שנטרקת בכה על ידה של ילדה קטנה זה דבר שיכול להגמר באסון של ממש, רעייתי פחדה אפילו לגשת ולראות מה קרה, אך כשהגיעה ראתה

לכבוד

מערכת "קובץ גליונות" עבור הגליון החדש והנפלא - "נספר תהלתיך" שלום וברכה!

ברצוני לספר על השגחה פרטית שקרתה עמנו. אני אברך כולל, ואשתי מנהלת משפחתון כבר שנים רבות, ברוך ד'.

p0583271323@gmail.com

השנה, כנראה בעקבות החוק החדש של ש"ח הנוספים, בדיוק בתחילת החודש שר האוצר, ואולי גם בגלל הקורונה נרשם אלינו רק תינוק אחד, ובנוסף רשמנו גם את הבן שלנו, אם כי איננו יודעים אם נקבל עליו ממשד התמ"ת. גם כימים כתיקון, בקושי הצלחנו לגמור את החודש, מחמת שיש לנו משפחה ברוכה בלעה"ר. והנה הגיע סיום החודש הראשון של שנת הלימודים, ולא קיבלנו שום משכורת מהתמ"ת, ורק ההורים של התינוק היחיד הכניסו לנו כמה מאות ש"ח. אך לקב"ה לא חסרים דרכים לתת פרנסה... בתי הבכורה למדה שנה שעברה בסמינר בכיתה י"ד, ולפני חודשים רבים נאמר לה, כי אם תשלם 5,000 ש"ח, תזכה למילגה של 10,000 ש"ח. ואכן כך עשינו, לקחנו הלואה כדי לשלם 5,000 ש"ח, וקיבלנו את הפעימה הראשונה גם על סך 5,000 ש"ח.

בברכה,

מ. י. (השם שמור במערכת) קובץ גליונות וירא תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

עבר חודש ועוד חודש, ולא נכנסה הפעימה השניה על סך 5,000 ש"ח נוספים, ניסינו לברר והנה השנה, לאחר החגים, לפתע הכניסו לנו את ה-5,000